

Новини ▶ 6

Общините ще отчуждават имоти по облекчена процедура

Тема на деня ▶ 4-5

А за какво ви е канализация през 2011 г.

или как едни липсващи наредби пречат на европейските пари да стигнат до ВиК мрежата

Пари

BONNIER

pari.bg

Петък

4 февруари 2011, брой 25 (5084)

USD/BGN: 1.42294

▲ +0.42%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.37450

▼ -0.42%

Българска народна банка

Sofix: 433.74

▲ +3.46%

Българска фондова борса

BG40: 130.39

▲ +3.76%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

АРЕНДАТОРИТЕ ВЕЧЕ МАСОВО КУПУВАТ ЗЕМИ

След като реализираха добри печалби през миналата година, зърнопроизводителите се превърнаха в основните купувачи, а фондовете за земя вече са в ролята на продавачи ▶ 12-13

Новини ▶ 7

5.2%

растеж очаква кабинетът след две години

Новини ▶ 9

Местната власт в Пловдив е в паника, че излиза от панаира

Weekend ▶ 22-23

Да измериш кризата по дължината на полата

Печеливш
Питър Восер

Петролният гигант Shell, чийто главен изпълнителен директор е Питър Восер, отчете двойно увеличение на печалбата си през миналата година. Положителният финансов резултат на компанията през 2010 г. достига 18.6 млрд. USD спрямо 9.8 млрд. USD през 2009 г. В основата на силния ръст е повишението в цената на петрола.

Губещ
Стоян Кушлев

Сметната палата ще проверява прегседателя на комисията за отнемане на незаконно придобито имущество Стоян Кушлев за прекалено високи доходи. Според информацията на комисията за борба с корупцията за 5 г. на поста Кушлев е получил 500 хил. лв. Депутатите в комисията поисква премиерът да го освободи и изпрати сигнал до Върховния административен съд за наличие на конфликт на интереси.

Мнения

► По темата: „Министър на изключенията“
► Нищо учудващо. Кво? Нали все пак живеем в Абсурдистан. Какво толкова е станало? Това, че всякаква измет ни скубе и ни дере живи, спря да ме учудва много отдавна. Удивителното в случая е биволското ни търпение и равнодушие към ставащото в държавата ни. Чудно ми е докога ще имаме сили да го търпим? Дали ще надвием целия свят с пословичния си балкански инат, или ще изпукаме, търпейки и чакайки нещата да се подгреят от само себе си?

Мимо

Коментар

Свободата на придвижване си намери защитник

Филупа Радионова
philippa.radionova@pari.bg

„Ако срещу лошите нормативни текстове има механизми за противодействие, такъв срещу сбърканото мислене досега не е измислен

Повече от три месеца след като встъпи в длъжност, омбудсманът Константин Пенчев атакува първи закон пред Конституционния съд. Това е Законът за българските лични документи, според който хора с повече от 5000 лв. публичен дълг не могат да напускат страната. Забраната съществува от години, въпреки че за конкретни случаи има и конкретни решения на различни съдилища, според които дълговете не може да спират конституционното право за свободно придвижване.

Вместо да отмени въпросните текстове обаче, досега държавата се държи сякаш по-скоро ги взима за пример. Представители на Националната агенция за приходите периодично информират колко човека са спрени на границата или са свалени от самолета. Става въпрос за десетки и стотици хора месечно. Емблематичен е случаят с младоженец, който не могъл да си осъществи сватбеното пътешествие, разказван от самите данъчници като нещо много забавно. В синхрон с това НАП реши, че ще отнема и задгранични паспорти, а в средите на управляващото

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

мнозинство на ГЕРБ в края на 2009 г. се появи и идеята за спиране на границата и при неплатени здравни вноски. Което си беше цинично на фона на дългогодишните неуредици със здравните вноски на българите в чужбина и почти смешно, след като се появи в разгара на историята с неплатените вноски на самия финансов министър Симеон Дянков. Всичко това се представя за активна борба срещу лошите хора, които не си плащат задълженията. Но между борбата и ограничаването на основни свободи границата явно е тънка.

„Правото да се напуска страната е едно от основните конституционно закрепени права на гражданите“, пише в становището на Константин Пенчев. Според него това право може да се ограничава за защита на националната сигурност, народното здраве и правата и

свободите на други граждани, но не и заради икономически интерес. „Не оспорвам важноста на събирането на публичноправните вземания - плащането на данъци и такси е конституционно задължение на гражданите. Ограничаването на правото на придвижване извън пределите на страната не гарантира събиране на вземанията“, пише още в становището, което се позовава и на съответните европейски директиви.

Заради няколко съдебни решения с подобен извод, включително и на Европейския съд по правата на човека в Страсбург, може да се предположи какво ще прецени и Конституционният съд. Но по същия начин може да се предположи, че дори да отсъди в полза на гражданските права и срещу ограничаването на свобо-

дите, това ще е валидно единствено и само в конкретния случай и по отношение на конкретните законови текстове. Това показва логиката. Например защо след като има достатъчно съдебни решения и становища на юристи и правозащитници, тези текстове не са премахнати? Защо трябва да се стига до Конституционния съд?

Има още един основен въпрос - дали след евентуално решение на съда управляващите - тези или следващи, изобщо ще започнат да се замислят при други подобни казуси. Или, напротив, ще продължат да ги инициират сами и ще трябва всеки път някой достатъчно разумен да ги атакува. За съжаление, ако срещу лошите нормативни текстове има механизми на противодействие, срещу сбърканото мислене досега не е измислен. ■

pari.bg Топ 3

1 Министър на изключенията. Като награда за добро поведение министърът без портфейл Божидар Димитров получи и един от 130-те таблета iPad, които ГЕРБ е купила за министрите и депутатите си.

2 Глезеното гете на икономиката. Дълго време туризмът се ползва с извънредни привилегии. С възстановяването на икономиката от кризата те трябва да бъдат премахнати.

3 Twitter и Facebook под формата на сутрешен вестник. Parer. li - новият „социален ежедневник“.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanaska@pari.bg
РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg
КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Аманас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” Защо не в селата, където няма кина, няма достъп, защо да не станат място, където българското кино да се вижда? Не може все да сме тъжни

► **Вежди Рашидов**, министър на културата, пред Дарик радио

Число на деня

808

► хиляди души вече са се преброили по електронен път на сайта на Националния статистически институт nsi.bg

Коментар

Ех, PR ти роден наш!

Онзи ден една новина в централните емисии предизвика у мен озадачено повдигане на вежди. Министрите и депутатите от ГЕРБ получават като подаръци „модерни електронни устройства с много памет, с които ще могат да сърфират в интернет, да гледат филми и да играят игри”. По този или приблизително по този начин журналистите описаха въпросните подаръци, очевидно сковани от хроничната си паника сакън да не споменат името на някоя търговска марка и по този начин да й изстрелят продажбите до небето. Всъщност, както стана ясно от други публикации, а и както се видя от телевизионния репортаж, става въпрос за iPad - наскоро появил се причудлив хибрид между устройство за четене на електронни книги, лаптоп и мобилен телефон. Аз например не съм привърженик на идеята мобилният ми телефон да прилича на компютър, компютърът ми да прилича на електронен четец,

Иван Стамболов*
рекламен консултант

” **Защо съобщават в централните новини, че министрите са се сдобили с нови електронни бележници, а не съобщават например, когато им купят кламери или тонер за принтерите?**

а електронният ми четец да прилича на мобилен телефон точно така, както не съм привърженик и на идеята в колата ми да има вградена микровълнова печка, но това си е мое мнение и не искам да го натрапвам на никого. Подаръчните айпади на министрите пораждат не тези, а други въпроси.

Всъщност въпросите, които пораждат, са два:
1. За какво са им нужни на депутатите и министрите от ГЕРБ айпади и ще направят ли те по-компетентна и бездруго респектираща компетентната им работа? И 2. Защо тази сама по себе си канцеларска придобивка се отразява като водеща новина в централните емисии? Първия въпрос възнамерявам да отмина с мълчание, защото съм сигурен, че мнозина по-проникновени от мен наблюдатели ще се занимават с него, пък и търсенето на отговор би породило други въпроси, като например защо им подариха точно айпад, а

не, да речем, нинтендо или плейстейшън. Или пък ще ги съберат ли всичките след един месец на пресконференция да покажат пред обществеността до каква степен са усвоили функциите на устройството, какъв допълнителен и специфичен за управленски задачи софтуер са му инсталирали и как се е променило от това трудовото им ежедневие. Не, няма да търся отговор на първия въпрос.

Що се отнася до втория въпрос, лично на мен той ми е много по-интересен. Защо съобщават в централните новини, че министрите са се сдобили с нови електронни бележници, а не съобщават например, когато им купят кламери или тонер за принтерите? Може би защото айпадите са подарък по ПАРТИЙНА линия. Те са купени с пари от субсидията на партията. Тоест тревожните PR-и на ГЕРБ (респективно на МС) са провидели опасността да не излезе,

че някой е подарил на министрите айпадите, както уж щеше да подарява на депутатите вертутата, и са решили да изпреварят събитията, като кажат, че айпадите са партийна покупка. Парите от субсидията, нищо че се дават от бюджета, който пък идва от данъците, са неприкосновени и партията може да си ги харчи за каквото си иска! Това не е като някоя частна фирма да ти подари 150 айпада, за да участва примерно в поредното изграждане на електронното правителство. Или пък някоя фирма да ти продаде 150 айпада без конкурс за обществена поръчка. Но пък, чудно ми е, защо PR-ите се страхуват, че някой може да си помисли такова нещо? На мен например и през ум не би ми минало!

Всъщност не съм съвсем прав, защото имах едно ясно оправдаващо появата на министерските айпади в новините. Това е грижата

за планетата и нейните ресурси. Видите ли, като им ги подарят на министрите, те ще ползват по-малко хартия и така ще се реализират икономии. Тоест електронните играчки не са разточителство, а икономия като тази да обикаляш света с „градския транспорт”, както обича да прави премиерът. И щом е икономия, то е лесно да се сметне колко хартия харчи ГЕРБ за управлението на страната - трябва да е минимум на стойността на новата технологична придобивка, иначе не би било икономия, нали така? Та по данни от медиите айпадите са около 150 броя на стойност по около 1500 лв. всеки. Тоест общата им стойност е 225 хил. лв. Ако един лист хартия струва 0.014 ст., то значи, че до края на мандата си ГЕРБ би произвел за целите на управлението минимум 32 милиона 142 хиляди 857 страници текстове. Та това е нов Златен век на българската книжнина!!!

Прег Египетския музей

► **Противниците на президента Хосни Мубарак успяха да изтласкат защитниците на режима от площад „Тахрир”, който е основна сцена на сблъсъците досега. На десетия ден от протестите в Египет броят на загиналите вече надхвърли 300 души, а престрелките продължават**

ЧИМКА REUTERS

В броя четете още

Компании и пазари ► 11

КФН окончателно се съгласи на по-малко увеличение на таксите

Награди ► 18

„Лукойл” е социално отговорна компания за 2010 г.

А за какво ви е канали

Европейските пари за модернизирание на мрежата не идват, защото необходимите ВиК асоциации все още живеят само на хартия

Красимира Янева
krasimira.yaneva@pari.bg

„Има ли жилището канализация” и „Има ли жилището тоалетна” са два от въпросите в анкетната карта на НСИ за преброяването на населението през 2011 г. На пръв поглед тези въпроси изглеждат смешни в XXI век, но се оказва, че те са съвсем резонни. Една трета от столицата, в която живеят около 1.2 млн. души, е без канализация. А само няколко процента от българските села изобщо имат канализация.

Егва-егва

На фона на тази картина само по програма „Околна среда” за модернизация на водния сектор са предвидени близо 1.3 млрд. EUR за периода 2007-2013 г. Към края на ноември 2009 г. обаче едва 8 на сто от тях са изплатени, или скромните 200 млн. лв., въпреки че са били договорени 860 млн. лв. Забавянето на усвояването на средствата е наследено още от предишното правителство. В края на декември председателят на ЕК Жозе Барозу изпрати писмо, в което критикува забавянето при усвояването на средствата за пътища, жп транспорт и за водния сектор.

Проблем за усвояването

Една от причините за забавянето в сектор „Води” е, че по-голямата част от водната инфраструктура е държавна, а всъщност държавата не може да кандидатства с проекти. Тази роля е за общините. Така преди около 2 години се появява идеята държавата да прехвърли част от активите си на общините. В същото време обаче тя не иска да загуби възможностите си за контрол. Така се появява и идеята за създаване на асоциациите по ВиК и това беше записано като възможност в Закона за водите. Първоначално трябваше да има 51 водни асоциации, колкото са обособените територии в този закон, но впоследствие се оказва,

че трябва да има само 28 водни асоциации, колкото са и областите в страната. Асоциациите трябваше да бъдат учредени до края на септември миналата година. Това обаче все още не се е случило навсякъде в страната. И европейските пари за модернизация на мрежата не стигат навсякъде.

Изоставането

„24 от 28 водни асоциации вече са създадени”, съобщи за в. „Пари” регионалният министър Росен Плевнелиев. Неговото министерство е отговорно за тяхната дейност и трябва да направи и да поддържа регистър на асоциациите по ВиК. Вече има създадени асоциации в Бургас, Варна, Пазарджик, Враца, Добрич, Русе, Велико Търново, Видин, Ямбол, Ловеч, Пловдив, Стара Загора и т.н.

Състав и структура

В асоциациите по ВиК общините имат дял от общо 65% от решаващите гласове, а държавата чрез съответния областен управител - 35%. „Председател винаги е областният управител, а членовете са кметовете на съответните общини. По-голяма тежест обаче при вземане на решение ще имат кметовете на общините с по-голямо население”, обясни председателят на Българската

► Големите европейски средства за сектора водоснабдяване и канализация ще бъдат планирани за усвояване

асоциация по водите проф. Румен Арсов.

Работата остава блокирана

Асоциациите трябва да управляват водната инфраструктура в областите. Освен това те трябва да изберат оператор по ВиК - може да е концесионер например. Все още обаче работата на асоциациите е

блокирана. Дори създадените асоциации не са започнали реално да работят. Някои от тях през миналата година са си определили само бюджет. Причината за това, че те съществуват само на хартия, е банална. Все още регионалното министерство не е направило правилник за тяхната дейност. Така участниците в асоциациите не смеят

да предприемат никакви действия, за да не се окажат незаконни. Те само са предали списъци с разпределението на собствеността във ведомството, ръководено от Росен Плевнелиев. От Министерството на регионалното развитие и благоустройството не отговориха на въпроса на в. „Пари” кога този правилник ще бъде готов, както и кога ще са ясни изискванията за избор на оператор от ВиК асоциациите.

По пътя на типовия договор

Министерството обаче е възложило на германския консултант „МВВ Декон” съставяне на типов договор с оператор по ВиК и критерии за избор на такъв. Подизпълнител на германската фирма е „Инфрапроект Консулт” ЕООД-София. Документът трябва да изясни процедурите по избор на оператор, както и отношенията между водните асоциации и ВиК операторите. Средствата за изработване на примерния договор са дарение от правителството на Германия.

Шанс за...

Според Росен Плевнелиев, за да се подобри усвояването на парите в сектор „Води” 2011 г., ще бъде решавана. Трябва да се направят генералните пла-

нове, в които трябва да се опише какво е състоянието навсякъде на водния сектор, къде има нужда от ново изграждане или от ремонт на канализации, пречиствателни станции и т.н. Плевнелиев смята, че през следващия програмен период 2014-2020 г. парите за сектор „Води” трябва да бъдат за ВиК. През настоящия период 2007-2013 г. те са основно за пречиствателни станции за питейни и отпадни води.

За периода 2014-2020 г. вероятно ще има нови структури, които ще управляват еврофондовете, призна преди време Плевнелиев. Обмислял се вариант да има държавна агенция за развитие. В нейните рамки трябвало да стане ясно дали ще има междинно звено за водите в МРРБ за периода 2014-2020 г., обясни Росен Плевнелиев. С това той даде ясна заявка, че неговото министерство трябва да управлява и тези средства.

И докато въпросът кой ще управлява парите бъде решен, парите остават далеч. И голяма част от населението на България продължава да живее без канализация. Нищо че е 2011 г. □

► Росен Плевнелиев твърди, че работи много добре с колежката си Нона Караджова. Това обаче не му пречи да поиска да има междинно звено за усвояването на европарите в неговото министерство

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

защита през 2011 г.

от 2014 г.

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

24

▶ водни асоциации са създадени в страната. Трябва да бъдат учредени още четири

65:35

▶ е съотношението между общините и областните управи в асоциацията

8%

▶ от парите за водния сектор по програма "Околна среда" са изплатени до ноември м.г.

Чакаме правилника и не работим

Създадохме асоциацията и ѝ определихме бюджет. В Бургаска област всички общини се съгласиха да участват и ние направихме първата създадена асоциация по ВиК. Описали сме съоръженията, които ще се управляват от асоциацията, и сме предоставили описа в МРРБ. По-голямата част от водната инфраструктура при нас е държавна. Към момента повече нищо не можем да направим, защото очакваме от регионалното министерство да направят правилник за дейността на асоциациите по ВиК. **Ш**

Константин Гребенаров,
областен управител
на Бургас

Коментари

Не е ясно как ще се разпредели собствеността

Все още липсва официален регламент относно разпределението на ВиК активите между държавата и общините. Много от ВиК дружествата са предали списък на своите активи, които са на територията на съответните общини. Следващата стъпка е те да се впишат в активите на общините. Асоциациите по ВиК не са собственици на активите и не може да формират печалба. Те само може да управляват водната инфраструктура. Всъщност резервоарите, които директно захранват определени селища, са общински, но много от язовирите и магистралните водопроводи са държавни.

Все още няма и приет правилник за работата на асоциациите по ВиК. Очаквам да има нормативни промени, защото според сега действащата заповед на министъра на екологията обособените територии за асоциациите по ВиК са 51, а икономически обоснованата тенденция е те да бъдат окрупнени до 28, колкото са и областите. В Закона за водите е предвидена възможност за окрупняване на обособените територии, но само на доброволен принцип и може някъде това да не стане. Очаква се тези въпроси да бъдат регламентирани чрез подготовките в момента

Проф. Румен Арсов,
председател на Българската
асоциация по водите

„Ако
избраният
оператор е чужд,
съответното
общинско ВиК
може да бъде
закрито

Стратегия за управление на водите и Стратегия за управление на ВиК сектора.

Целта на създаването на асоциациите по ВиК е по-ефективното управление на ВиК инфраструктурата. Всяка асоциация трябва с конкурс да избере един оператор, който да работи на територията на общините, които участват в нея.

Сега има 63 ВиК дружества, като някои от тях са собственост на много малки общини и трудно ще издържат икономически.

Друга основна цел, заради която се създават асоциациите по ВиК, е да се осигури усвояването на европейски средства за водоснабдяване и канализация. Процедурата по прехвърляне на държавната собственост във

ВиК започна още през 90-те години на миналия век и оттогава е в преходния етап на тази трансформация. Всъщност в 16 от най-големите ВиК дружества държавата има 51% дял от собствеността, а общините - 49%. Така тези дружества реално се управляват от държавата и те не може да кандидатстват за еврофинансиране. Други 13 ВиК дружества са изцяло държавни. Точно за това от 1.5 години започна работа по създаването на асоциациите по ВиК с промени в Закона за водите.

Освен това асоциацията по ВиК трябва да избере и оператор, който да управлява ВиК инфраструктурата в обособената територия. Операторът може да бъде местен или от чужбина. Ако дадена асоциация избере на територията на общините, които влизат в нея, да работи чужд оператор, има вероятност местното ВиК да бъде закрито, но не непременно. То може да бъде реструктурирано. Например в София има концесия относно ВиК инфраструктурата от над 10 години, но общинското ВиК дружество продължава да съществува. То обаче се занимава главно с поддръжката на реките и има ограничени функции, бюджет и персонал. **Ш**

Няма да участваме в обединение с Благоевград

Община Банско не желае да участва във водна асоциация с община Благоевград по ред причини. С по-голяма тежест в асоциациите ще са общините с по-голямо население. Така гласът на нашата община няма да бъде чул, защото Благоевград е по-голяма община. Банско е най-големият платец на ВиК-Благоевград на таксата за ползване на вода. За нея жителите на нашата община дават 1.6 млн. лв. годишно.

Освен това ние сме недоволни от работата на ВиК-Благоевград, в което нашата община има 3%. Няма ремонти и подмяна с нови водопроводи в Банско. Освен това цената на водата е еднаква, при положение че в Благоев-

град има пречиствателна станция, а в Банско - не.

Твърди се, че в една област може да бъде избран само един оператор. Това не е вярно. Ние искаме да сме в асоциация с Разлог, Белица и Якоруда. Писал съм писмо до министъра на регионалното развитие и благоустройството Росен Плевнелиев, в което обяснявам, че искам да бъде прехвърлена на общината цялата ВиК мрежа, която е на наша територия.

Александър Краваров,
кмет на Банско

Общините ще отчуждават имоти по облекчена процедура

Собствениците вече ще може да се обезщетяват и със земи със сходни характеристики, а не само с пари

Общините ще отчуждават частни имоти при по-облекчена процедура, решиха депутатите с окончателното приемане на промените в Закона за общинската собственост. Промените бяха предложени от председателя на регионалната комисия и депутат от ГЕРБ Любен Татарски, а обсъждането им мина без спорове и противоречия.

Ще се строи гори при съдебен спор

Досега, за да отчуждят един имот, общините чакаха влизането в сила на подробните устройствени планове. Сега процедурата може да започне още с приемането на плана от общинския съвет. По-лесната процедура ще се прилага при строеж на общински пътища, метро, трамвайни трасета, улици от първостепенна улична мрежа, депа за отпадъци, както и проектите, които са залегнали в инвестиционната програма на общините.

По-сериозен проблем пред общините обаче имаше заради съдебните спорове около цената, която плаща общината за обезщетяването на собствениците. Процесът на строежа се блокираше до излизане на съдебното решение. С приетите промени това вече няма да е така - строежът ще продължава независимо от съдебния процес. А след приключването му, ако съдът постанови, че собствениците са неравносложно обезщетени, общината ще

плаща допълнителна компенсация.

По-лесна работа

“Промяната беше необходима, защото някои проекти се забавяха с години”, обясни Николай Стойнев, общински съветник от ГЕРБ в София и председател на Комисията по стопанска политика и общинска собственост. По думите му голяма част от важните проекти са чакали съдебно решение, въпреки че са залегнали в общия устройствен план. Той обясни още, че най-често спорове са възниквали при разширяването на Околовръстното шосе, както и при много проекти, свързани с изграждането на канализации.

Общинските разходи по отчуждаването

В бюджета на Столичната община за тази година са предвидени 20 млн. лв. за обезщетения при отчуждаване. Николай Стойнев обясни, че тази сума е близка до парите, които са предвиждани в предходни години. Той допълни, че планирането им е на базата на проекти, които са заложени по инвестиционната програма на Столичната община. Стойнев не посочи при строежа на колко проекта през тази година ще се наложи отчуждаване на частни земи.

Според промените в закона собствениците ще може да се обезщетяват и със земи, а не само с пари.

По аналогия

Държавата също отчуждава по-лесно

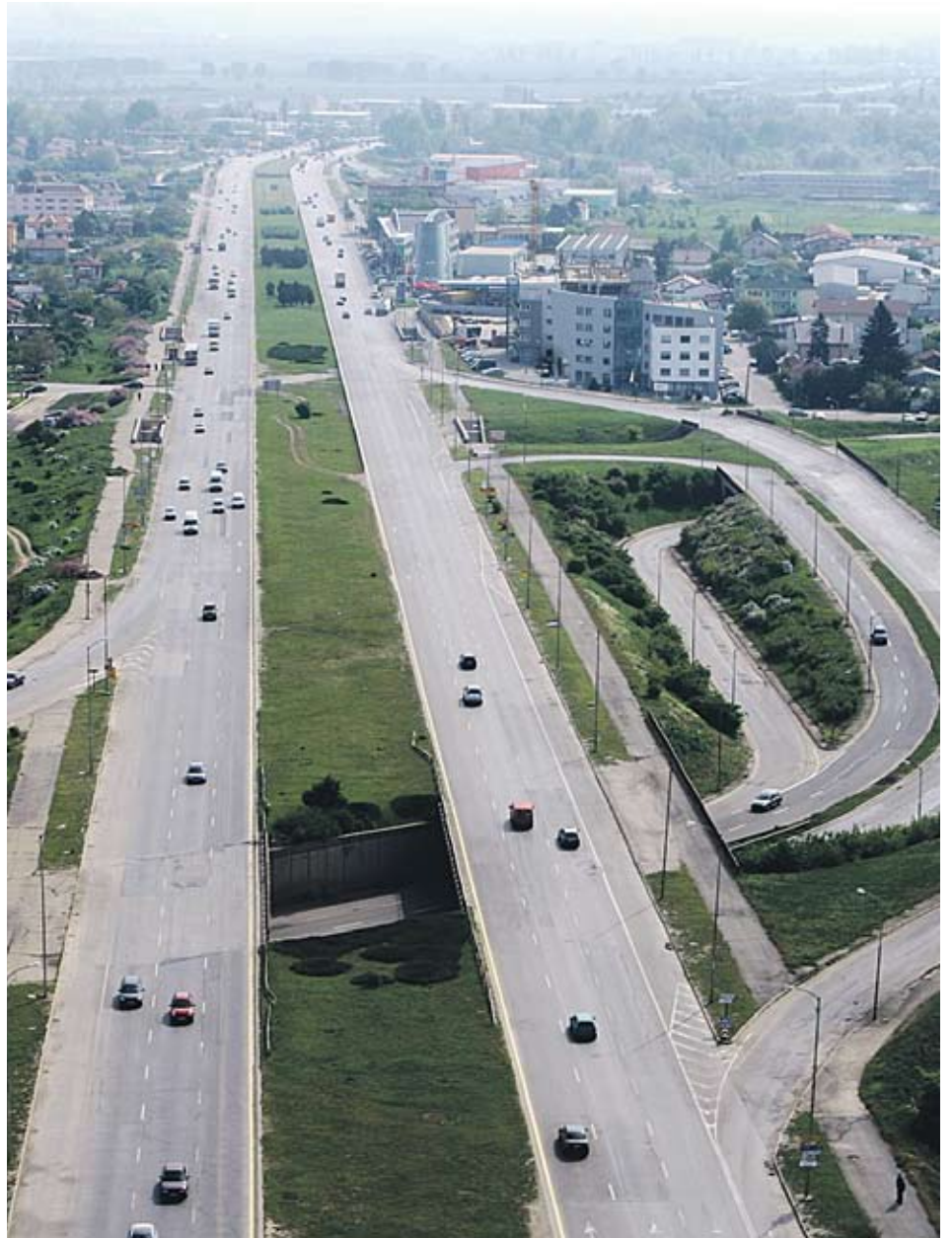
► В началото на ноември 2010 г. депутатите приеха и промени в Закона за държавната собственост. Според тях, когато държавата е инвеститор, може да влиза прегварително в имоти, ако там се изграждат обекти от национално значение. Такива обекти са магистрала, жп линии, пречиствателни станции.

Земята ще трябва да е със сходни характеристики. А при определяне на цената ще се гледат средните цени на сделките с имоти, които са в близост до отчуждения имот. Ако става дума за земеделска земя, потърпевшият ще бъде обезщетен с толкова, колкото би получил, ако продаде продукцията си. Ако пък са гори, сумата ще е равна на тази, която собственикът би взел от продажба на дървесината.

Другите промени

Общинските имоти ще се отдават под наем най-много за 10 години, решиха още депутатите. Досега този срок беше 5 години. Без търг и конкурс пък ще се отдават имотите, които ще се ползват за здравни, образователни или социални дейности.

Рагослава Димитрова

► Проектите, за които ще важи облекчената процедура, са основно пътища

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Прокуратурата отказа да се занимава с 11-те фирми, които не плащат заплати

Според обвинението в сигнала няма данни за престъпление и в случая инспекцията по труда трябва да налага санкциите

Само три дни след като Главната инспекция по труда сигнализира прокуратурата за системно неизплащане на заплатите в 11 фирми, обвинението върна сигнала. Според мотивите на Софийската районна прокуратура тя не е компетентна по случая, тъй като става въпрос за нарушения на трудовото законодателство. Инспекцията по труда отказа коментар пред в. “Пари” и не съобщи какво

възнамерява да прави по случая.

Прехвърляне на топката

Според прокуратурата инспекцията по труда не е представила конкретни данни за извършено престъпление от общ характер. “Именно изпълнителната агенция е компетентният орган, който следва да ангажира административно-наказателната отговорност на работодателите”, се посочва в съобщението.

Инициативата за сигнал до прокуратурата беше на министъра на труда и социалната политика Тотю Младенов, който съобщи за сигнала в понеделник. Още в началото на годи-

ната министърът обяви, че е съставен списък, включващ 72 фирми с близо 17 хиляди служители, които дължат неизплатени заплати за над 19 млн. лв. В резултат на проверките до началото на седмицата близо 8.7 млн. лв. от задълженията бяха изплатени, като 16 от фирмите се бяха издължили в пълен размер, а други 45 частично. Единадесетте работодатели, които не бяха погасили задълженията си, бяха определени от Младенов като “шепа фирми, петнаци името на бизнеса”.

Загубени в кодекса

Министърът поясни, че след като са изчерпали без

резултат всички лостове за въздействие върху некоректните работодатели, контролните органи са длъжни да се обърнат към прокуратурата според чл. 407 на трудовия кодекс. Според текста, когато бъдат установени данни за престъпление, трябва да бъде сезирана прокуратурата. Според обвинението такива данни не са представени. Тогава министърът не предположи какви ще са действията на прокуратурата оттук нататък, но заяви, че забавянето на заплати с повече от 3 месеца създава реална опасност за хората и подобни опасни явления трябва да се пресичат веднага.

Филип Буров

► Резултатът от сигнала на социалния министър Тотю Младенов беше очакван

Кабинетът очаква след две години растежът да стигне 5.2%

Предварителният вариант на Националната програма за реформи до 2013 г. предвижда растежът да дойде основно от повишаване на потреблението

След като предвиди за тази година растеж от 3.6%, правителството продължава с позитивните прогнози и очаква още по-висок ръст на икономиката за следващите две години. За 2012 г. прогнозата е растежът да върви нагоре - 4.7%, а за 2013 г. още по-нагоре - 5.2%. Числата са част от макроикономическия сценарий за периода 2010-2013 г., който е част от Националната програма за реформи. Програмата пък е създадена в изпълнение на стратегията „Европа 2020“. Документът беше публикуван за обществено обсъждане на сайта на

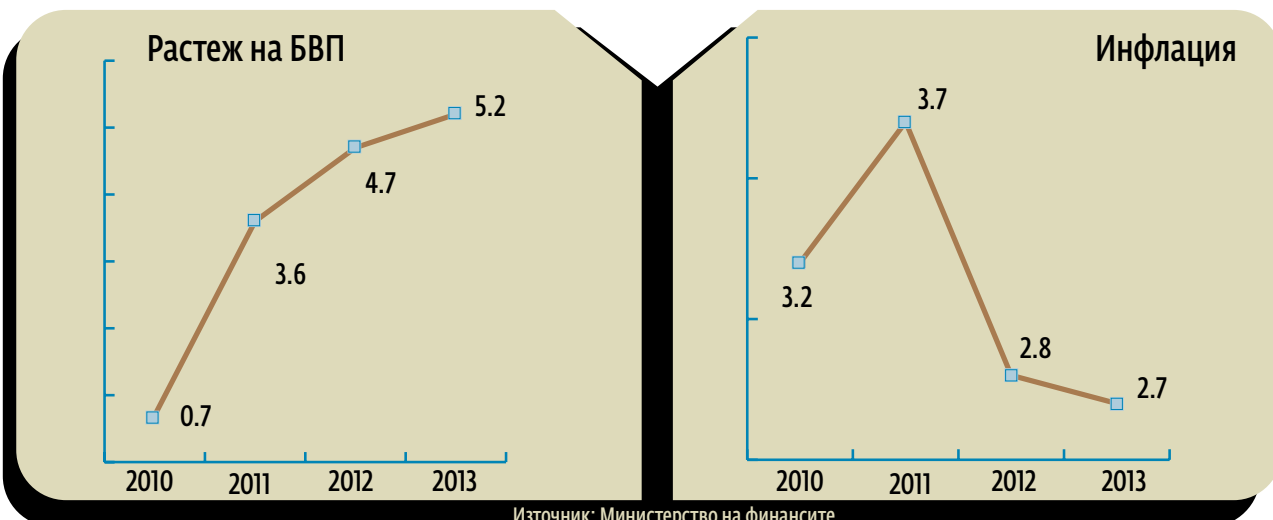
Министерството на финансите и всеки може да изпрати мнение до 3 март на NRP_BG@minfin.bg

Растеж, ама откъде

Прогнозата на правителството е окончателните данни за изминалата 2010 г. да покажат растеж от 0.7%. Това е малко под миналогодишните прогнози на кабинета за 1% ръст. Основен принос за минималния растеж през миналата година има износът. Прогнозата за следващите години обаче е износът да има все по-малък принос в растежа на брутният вътрешен продукт. В сценария е записано, че още през тази година потреблението и инвестициите ще започнат да растат и да имат решаваща роля за ръста на икономиката в следващите години.

Очакванията за инфлацията са тя да достигне най-високото си равнище през тази година - 3.7%, и

Основни показатели за макроикономически сценарий 2010-2013 г.

постепенно да намалява през следващите две години до 2.7%. Авторите на прогнозата са записали, че не очакват в близките години висок ръст на цените на суровините и на петрола на международните пазари.

Не всичко е пари

Националната програма за реформи предвижда мерки за намаляване на безработицата, особено сред младите хора. До 2013 г. правителството предвижда да работи за „осигуряване на плавен

преход от образование към заетост в рамките на предоставяне на „нов старт“ на младежите под формата на обучение и заетост до 4 месеца от момента на регистрацията им като безработни“. В програмата са

записани и обявените вече стъпки през следващите години в здравеопазването и социалната сфера. Сред целите е записано и повече от двойно да намалят българите с по-ниско образование. **П**

Синята коалиция предлага отпадане на автоматичното подновяване на договорите с мобилните оператори

Депутатите готвят и законови промени, които да улеснят преносимостта на номерата

Синята коалиция се обяви против автоматичното подновяване на договорите с мобилните оператори. Депутатите Иван Иванов и Михаил Михайлов ще внесат законодателни промени, чрез които да се позволи прекратяване на договорите с мобилните оператори преди крайния срок, както и опростена процедура по преносимостта на номерата. Според Михаил Михайлов потребителите на мобилни услуги са се превърнали в крепостни селяни, въпреки че възможността за държавен монопол е прекратена още от 1989 г.

„Синя“ уникуматива

Депутатите от Синята коалиция ще поискат промени в Закона за защита на потребителите, както и в Закона за електронните услуги. Исканията им са договорите с мобилните оператори да може да се прекратяват, преди да изтече предварително договореният срок, а автоматичното им удължаване да се премахне изцяло. А ако някой иска да се раздели с даден мобилен план, да плаща неустойка от 7%, а не, както е досега - цялата сума от месечните такси до края на целия период. Според председателя на Асоциация „Активни

► Депутатът от Синята коалиция Михаил Михайлов обяви, че потребителите на мобилни услуги са се превърнали в крепостни селяни

потребители“ Богомил Николов 7% неустойка е приемлива. „Сега човек трябва да заплати несправедлива икономическа цена за услуга, която няма да получи“, обясни още Николов.

Другите искания на депутатите и на представителите на неправителствените асоциации „Активни потребители“ и Асоциацията на потребителите

на телекомуникационни и интернет услуги са общите условия по договорите да бъдат разбираеми и изписани с еднакъв шрифт, в тях да бъде посочено как се отчита продължителността на разговорите. Според сивните депутати ясно трябва да се посочи как се дефинира понятието кредитен

лимит.

Критику за преносимостта

Според Иван Иванов най-срещният проблем, който трябва да се реши, е преносимостта на номерата. „България силно изостава от страните членки на Европейския съюз и е обект на критика“, обясни той. Иванов допълни още, че

Синята коалиция настоява Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) да задейства механизми, чрез които да накара мобилните оператори да опростят процедурата по преносимост на номерата.

Важна среща

Вчера Иван Иванов и Михаил Михайлов са се срещнали

7%

► неустойка при прекратяване на договор с мобилен оператор искат депутатите от Синята коалиция

с председателя на Асоциация „Активни потребители“ Богомил Николов и с председателя на Асоциацията на потребителите на телекомуникационни и интернет услуги Янаки Ганчев. По време на срещата са подготвили петиция с 11 въпроса. Тя е адресирана до министър-председателя Бойко Борисов и председателя на Народното събрание Цецка Цачева. Искането е за изслушване на председателя на КРС Веселин Божков, който да отговори на 11-те въпроса от петицията.

По аналог

В средата на януари в икономическата комисия беше гледан и проект за промени в Закона за комисията за защита на потребителите. Според една от промените всеки потребител на мобилни услуги ще може да прекратява сключен договор в 14-дневен срок от датата на сключването му. Гласуването на тази промяна също предстои.

Рагослава Димитрова

БАН се похвали с 53 млн. EUR усвоени европейски пари

Академиците се оплакаха, че заради оттегляния вече законопроект за БАН са попаднали в списъка на рисковите партньори по научни проекти

Българската академия на науките е била включена в негативния списък на рисковите партньори за научни проекти по Седмата рамкова програма на Европейския съюз, съобщи зам.-председателят на БАН проф. Евгений Николов. Това означава, че голяма част от проектите, по които кандидатства академията, ще бъдат отхвърлени. Академиците направиха презентация за усвоените през последните осемнадесет години средства по европейски програми. Евроминистърът Томислав Дончев коментира, че е впечатлен от цифрите, но е важно и какъв е резултатът от тях.

„Ако БАН не участва в подобни проекти, това може да доведе до сериозна загуба на средства, загуба на капацитет за бъдещи научни изследвания”, коментира проф. Николов. Според него и колегите му

причина за включването на научната институция в негативния списък са последните събития около академията, свързани с внасянето на законопроект за БАН в комисията по образование в парламента.

Проектът предвиждаше институтите към академията да станат второстепенни разпоредители на бюджетни средства. Учените се разбунтуваха срещу това решение на правителството, тъй като се опасяваха, че то ще доведе до разформироване на институцията, както и до по-тясната ѝ зависимост от властта.

Европейски научни постижения

„Обществеността не знае нищо за научната и развойната дейност, която се извършва в БАН, както и за резултатите от нея и това е големият недостатък на уп-

равлението на академията”, коментира още проф. Николов. Затова на извънредното заседание на общото събрание на академията вчера той представи подробен доклад за европейските проекти на академията. Оказва се, че те са над 560, като стойността им се равнява на над 53 млн. EUR. БАН е кандидатствала с проекти по всички рамкови програми на Европейския съюз от 1992 г. насам. Оттогава до 2006 г., когато завършва Шестата рамкова програма, са били реализирани 31 патента за научни открития и са направени 60 трансфера към производствени фирми, показва статистиката. В българската икономика са внедрени 38 от откритията на учените от БАН през този период, а компании от Великобритания, Франция, Швейцария, Португалия са разработили останалите 22 открития. За

сравнение през този период от 14 години БАН е разработила 427 успешни проекта, които са били финансирани от ЕС с 26.6 млн. EUR.

По-малко проекти, повече пари

Тези данни обаче не включват последната рамкова програма - Седмата, тъй като тя все още не е приключила. По нея засега учените от различните институти са спечелили 138 проекта на стойност 27 млн. EUR, сочи отчетът на академията. По същата програма България чрез университети и частни научни институти и лаборатории е успяла да спечели още 222 проекта, като общата стойност е едва 11 млн. EUR. Това означава, че макар БАН да не разработва много на брой проекти, тя печели по-скъпите. По Седмата рамкова програма акаде-

7 РАМКОВА ПРОГРАМА /2007-2011

	брой проекти	стойност /8 млн. EUR
Други проекти на България	222	11
Проекти на БАН	138	27

мията е спечелила най-много проекти в областта на нанотехнологиите (42% от всички проекти, стойността им е малко над 5 млн. EUR), околна среда (14% от всички проекти, стойност 1.6 млн. EUR) и информационни и кому-

никационни технологии (13%, стойност 1.5 млн. EUR).

Има и една малка подробност. За участието във всяка рамкова програма на ЕС България трябва да внесе определена годишна сума, която се равнява на 1% от

Законът за иновациите не се оказва сред приоритетите на икономическото

► „На този етап предвиждаме да стимулираме сътрудничеството между бизнеса и научните институции”, коментира лаконично Трайков

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

От ведомството открай време обясняват, че иновациите са важни, но работната група по новия закон все още не е заработила ефективно

„Законът за иновациите е по-назад в програмата ни за годината.” Това каза министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков в отговор на въпрос на какъв етап е разработването на специализираното законодателство. Законът трябва да регламентира и в същото време да насърчава разработването на нововъведения от страна на бизнеса. „На този етап предвиждаме да стимулираме сътрудничеството между бизнеса и научните институции”, коментира лаконично Трайков. Той не можа да даде повече подробности около подготовката на закона и основните акценти в него,

поне към момента.

От кабинета му допълнително уточниха, че работата по закона е на съвсем начална фаза. Предстои да се обсъждат различни идеи в рамките на междуведомствена работна група, в която са включени експерти от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, Министерството на образованието, младежта и науката и Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия.

Бързай бавно

За разработването на специалния закон за иновациите се заговори още към средата на миналата година. От икономическото министерство неколкратно са акцентирали на това, че насърчаването на иновациите е важен акцент в политиката им, тъй като генерират икономически растеж. „Именно в сферата на иновациите има

потенциал за качествен и голям растеж”, коментира и вчера министър Трайков. Бавното темпо на разработването на специалното законодателство и на по-конкретни стимули за развитие на иновациите обаче са показателни, че мястото на иновациите май все още е „по-назад в програмата”.

Идеите гонят

През лятото на миналата година се спомена, че в новия закон може да бъде заложена идеята за предоставяне на данъчни облекчения за онези компании, които се занимават с иновации. Обсъждаше се вариант разходите за нововъведения да се признават на 200% и да се приспадат от данък печалба. Имаше идея и за събиране на такса от всички фирми с персонал над 10 души, която да подпомага бюджета на Националния иновационен фонд. Тя може да е процент от оборота или печалбата, коментираха тогава експертите.

/	средна стойност /6 хил. EUR/
100	
200	

СНИМКА МАРИНААНГЕЛОВА

вноската на страната ни за членството в общността. От 2007 г. насам България е платила около 26 млн. EUR, за да участва в програмата. Тези пари до момента са възвърнати само от реализираните проекти на БАН.

„Цифрите са впечатлява-

щи, но не са нови за мен”, коментира министърът по усвояването на средства от ЕС Томислав Дончев. Той апелира обществото да погледне зад тези цифри, защото много по-важни от числата са резултатите, които произлизат от тях. Дончев

не пожела да даде категорична оценка за свършеното от БАН през последните 18 години, но подчерта, че академията трябва да се превърне в „лаборатория, която да дава нови знания, идеи, модели”.

Елена Петкова

МИНИСТЕРСТВО

Финансиране Иновации и европрограми

▶ Оперативна програма „Конкурентоспособност” е един от инструментите, чрез които може да се насърчават иновации в България. Именно към иновативни проекти е насочена първата ѝ ос, по която са заложили почти 482 млн. лв. Към момента обаче сравнително малка част от парите са усвоени. По данни на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС (ИСУН) досега са сключени 40 договора на стойност

41.25 млн. лв., т. е. 8.56% от общия бюджет. Реално разплатени са обаче само 2.7 млн. лв., или 0.55%. През тази година предстои да бъдат обявени нови схеми по програмата, като голяма част от тях ще са именно в сферата на иновациите. Отделно до края на годината трябва реално да стартира и инициативата JEREMIE, така че иновациите ще може да бъдат финансирани и чрез средствата по програма „Конкурентоспособност” да бъдат пренасочени именно към оста за иновации.

тъй като инвестициите в нововъведения (и от страна на държавата, и от страна на самите компании) е с дял едва 0.5% в БВП на страната към 2008 г.

Иновациите са на фокус не само в България, но и във всички държави членки на ЕС. Това е един от основните приоритети и на сегашното унгарско председателство. „Иновациите са един от най-важните фактори за икономическо развитие. Затова и предприятията трябва да се стимулират да правят иновации”, коментира Н. Пр. Юдит Ланг, посланик на Унгария в България. Плановете на Унгария са през следващите 6 месеца, когато заема председателското място, да съдейства и за опростяване на правилата за кандидатстване по рамковите програми на Евросъюза. По този начин ще се осигури повече и по-лесен достъп за финансиране на иновативни дейности.

Дарина Черкезова

Недоумение и недоволство обаче предизвика втората част от проектопредложенията - иновативните фирми да си приспадат новата такса, а всички останали да са задължени да я плащат. Това не е

ли замаскиран данък, бяха реакциите на бизнеса.

По света, не у нас България все още е далеч от световната практика в сферата на иновациите,

Местната власт в Пловдив е в паника, че излиза от панаира

▶ Връщането на панаира на държавата ще създаде глavoболия не само на Георги Гергов, но и на община Пловдив

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСАТДИНОВА

Трайчо Трайков смята за възможно бъдещо сътрудничество с общината. Там обаче се притесняват и за съдбата на общинските имоти в смесеното дружество „Пълдин Туринвест”

„Много интересни неща ще открият, ако проверят „Пълдин Туринвест”, както ние ги открихме в хода на нашето разследване

Трайчо Трайков, министър на икономиката

Икономическият министър Трайчо Трайков не отхвърля възможността община Пловдив да участва в управлението на Международен панаир Пловдив чрез общинска фирма или по друг начин, ако съдът потвърди и на втора инстанция, че държавата остава мажоритарен собственик в панаира. Местната власт в Пловдив обаче към момента е най-обезпокоена за съдбата на смесеното дружество „Пълдин Туринвест”, чрез което Георги Гергов и общината държаха 51% от панаира.

Дружеството е 75% собственост на Гергов, но общината участва с ценни имоти. Засега съветниците нямат единна позиция, но вече се чуват предложения както за излизане дружеството, така и призив за връщане на статуквото. Икономическият министър от своя страна посъветва общинските съветници да проведат разследване в дружеството и да върнат на общината контрола върху него.

Гласове от гвата полюса

„Ако панаирът се върне окончателно на държавата, общината губи дела си. Нямам конкретни финансови измервания, но участието ни в него е важно”, каза председателят на общинския съвет Илко Илиев.

На друго мнение обаче е общинският съветник от

„Атака” Димитър Керин. „Шест години в това дружество и общината нищо не е спечелила, напротив, загубила е имоти”, коментира той. Общинските съветници от „Атака” и ГЕРБ настояват участието на общината в „Пълдин Туринвест” и партньорството с Гергов да се преразгледа на извънредна сесия.

Очаквано на друго мнение са от БСП. Според пловдивския депутат от БСП Захари Георгиев панаирът е разцъфтял под управлението на неговия съпартиец и председател на БСП в Пловдив Георги Гергов, а връщането на собствеността на държавата няма да доведе до нищо добро за пловдивчани и за бизнеса. Според него Гергов и община Пловдив трябва да търсят добри мотиви и да се защитят на втора инстанция.

Прецакване

Независимият общински съветник Дани Каназирева пък обясни, че е притеснена за имуществото на общината в смесеното дружество. Проблемът е, че общината участва с ценни имоти, но мажоритарен собственик в „Пълдин Туринвест” е Георги Гергов. За няколко години чрез запазената си марка - поредица от апорти на имоти, той успя да увеличи своя дял от 25 на 75%. „Пълдин Туринвест” бе

създадена с цел именно участие в панаира и ако тази възможност бъде изгубена, не се знае в каква посока ще поведе дружеството мажоритарният му собственик.

Каназирева защити и идеята за оставането на общината в управлението на панаира. „Не съм съгласна, че държавата винаги е добър собственик. Нас ни интересува панаирът да е на Пловдив и да се развива”, каза тя.

„След шест години участие в това дружество общината нищо не е спечелила, напротив, загубила е имоти

Димитър Керин, общински съветник от „Атака” в Пловдив

Трайков към общинарите: Разследвайте

Икономическият министър Трайчо Трайков от своя страна съобщи, че не изключва директно участие на община Пловдив в управлението на панаира, но ясно даде да се разбере, че проблемите на общината с бизнесмена Гергов в смесеното дружество са нейна отговорност. Той посъветва общинарите да направят разследване, да посочат виновните за сегашното положение и да си върнат контрола в дружеството.

„Има чудесен начин да се защитят интересите на общината и той е да погледнат дружеството си с Георги Гергов. Допуснали са първоначалните 25% за него да станат 75%”, каза икономическият министър.

Ани Когжаиванова

Петима европейски лидери поискаха египетският президент да си ходи

Германия, Франция, Великобритания, Италия и Испания се присъединиха към апела на САЩ за смяна на властта в страната

Лидерите на пет европейски държави призоваха египетския президент Хосни Мубарак незабавно да предаде властта, за да се сложи край на размириците в страната. Изявлението беше направено броещи часове, след като въоръжени мъже, за които се предполага, че са полицаи под прикритие, откриха картечен огън срещу събралите се хора в центъра на столицата Кайро и убиха най-малко шестима души. В следобедните часове армията се намеси с танкове и войници, за да раздели протестиращите срещу Мубарак от проправителствено настроените демонстранти.

„Бърз и мирен преход“

В общо изявление германският канцлер Ангела Меркел, френският президент Никола Саркози и премиерите на Великобритания, Италия и Испания Дейвид Камерън, Силвио Берлускони и Хосе Луис Родригес Сапатеиро настояха за „бърз и мирен преход към правителство на широка основа“ и посочиха, че „преходът трябва да започне веднага“. Петимата лидери заклеиха „всички, които използват или насърчават насилието, което само влошава политическата криза в Египет“. Към

призова им се присъедини и генералният секретар на ООН Бан Ки Мун. Ден по-рано в телефонен разговор с Мубарак президентът на САЩ Барак Обама също поиска ускоряване на смяната на властта.

Безпокойство предизвика и информацията, че журналисти са били нападнати и бити от привърженици на правителството. Вашингтон заклеиха „целенасочената кампания за сплашване“ на журналистите. В изявлението си европейските лидери обявиха атаките за „абсолютно неприемливи“.

Условие за преговори

Междувременно опозиционните лидери, сред които носителят на нобелова награда за мир Мохамед ел Барадей, както и ислямисткото движение „Мюсюлмански братя“ отказаха да разговарят с премиера Ахмед Шафик. Те заявиха, че ще седнат на масата на преговорите само след като президентът се оттегли от власт и се сложи край на насилието.

За днес отново се очакват големи демонстрации на централния площад в Кайро. Петък е крайният срок, който протестиращите поставиха на президента да се оттегли от поста си. По-рано тази седмица Мубарак заяви, че няма да се кандидатира за нов мандат на изборите през септември, но ще остане начело на държавата дотогава. Той получи и подкрепа от новоназначеното правителство.

▶ Начело с германския канцлер Ангела Меркел европейските лидери заявиха, че преходът към правителство на широка основа в Египет трябва да започне веднага

СНИМКА BLOOMBERG

Мобилност Властите са пращали анонимни SMS-и

▶ Мобилният оператор Vodafone обвини египетските власти, че са използвали мрежата му,

за да изпращат анонимни кратки съобщения в подкрепа на правителството.

▶ При започването на протестите срещу президента Хосни Мубарак миналата седмица на компанията ѝ е било нарежено да спре услугите си.

▶ След това обаче властите са поискали Vodafone отново да включи мрежата си, за да изпращат SMS-и съгласно закона за извънредните ситуации, казаха от компанията.

▶ В свое изявление Vodafone определи съоб-

щенията като „неприемливи“ и посочи, че те не са писани от никой от мобилните оператори.
▶ Прекъсването на интернет услугите в страната струва на египетската икономика 18 млн. USD на ден, показва оценка на ОИСР.

Полша предупреди Беларус, че е изправена пред протести

Донори от 36 държави обещаха 87 млн. EUR в подкрепа на демократичната опозиция в бившата съветска република

Полша предупреди президента на Беларус Александър Лукашенко, че е изправен пред всенароден бунт като тези в Северна Африка, ако не прекрати атаките си срещу опозицията. Това стана по време на международна конференция във Варшава за набиране на средства в подкрепа на демократичните организации в бившата съветска република.

Рано или късно

Външният министър на Полша Радослав Шикорски коментира, че именно президентът ще се окаже губещият от авторитарния режим в Беларус и че рано или късно ще му се наложи да избяга от страната. Той направи директен паралел между Беларус и събитията в Тунис, където Бен Али беше свален от президентския пост, и Египет, където президентът Хосни Мубарак е изправен пред подобна

▶ Външният министър на Полша Радослав Шикорски предупреди беларуския президент Александър Лукашенко, че именно той ще се окаже губещият от режима в страната

СНИМКА BLOOMBERG

участ заради продължаващите втора седмица протести. „Вероятно примерът на Бен Али, Мубарак и други лидери ще помогне на Лукашенко да разбере, че пътят, който е избрал, не е най-добрият за него самия“, каза Шикорски.

Стотици протестиращи, сред които и опозиционни лидери, бяха бити и арестувани след президентските избори в Беларус на 19 декември. На тях Лукашенко спечели четвърти пореден мандат с близо 80% от гласовете, а опо-

зицията обяви изборите за манипулирани. Въпреки че в края на миналата седмица кандидат-президентът Владимир Некляев беше пуснат от затвора и поставен под домашен арест, в понеделник Европейският съюз и САЩ решиха да на-

ложат забрана за пътуване на около 150 държавни служители, включително на президента Лукашенко. В момента върви и замразяване на активите им. Минск се закани, че ще отговори със същите мерки.

Сериозен жест

На донорската конференция в сряда международната помощ за опозиционните групи в Беларус достигна 87 млн. EUR. „Това е много сериозен жест, който ни показва, че не сме сами в този ужас“, каза дъщерята на Некляев на срещата.

„Настояваме арестуваните да бъдат освободени“, заяви еврокомисарят по разширяването Щефан Фюле. Той посочи, че Брюксел планира да увеличи четворно помощта си за опозицията в Беларус, като сумата ще достигне 15.6 млн. EUR до 2013 г. За семействата на задържаните веднага ще бъдат предоставени 1.7 млн. EUR от помощта. Полша обяви, че ще удвои дарението си до 10 млн. EUR, а САЩ вдигнаха годишната си помощ от 11

на 15 млн. USD. Швеция и Германия обещаха да предоставят съответно 7 и 6.6 млн. EUR.

Солидарност

Организацията „Солидарност с Беларус“, в която участват 36 държави, събира средства в подкрепа на неправителствени организации, независими медии и граждани, които заради позициите си са станали обект на политически репресии. Участие в конференцията взеха около 200 представители на 27-те страни от ЕС, кандидат-членките Македония и Хърватия, САЩ, Канада и бившите съветски републики Армения, Азербайджан, Грузия, Молдова и Украйна.

Заради дългогодишните си исторически връзки с Беларус и голямото полско малцинство в страната Варшава се превърна в център на опозицията срещу режима на Лукашенко. В Полша се намират няколко демократични радиостанции, които излъчват в Беларус, както и единствената телевизия, която не се контролира от властите в Минск.

Резултат Печалбата на „Билборд“ се понижи двойно

Печалбата на рекламната компания „Билборд“ спада двойно до 272 хил. лв. Това показва отчетът на дружеството за 2010 г., представен пред

Българската фондова борса. Продажбите на дружеството се понижават с близо 40% до малко над 10 млн. лв. Компанията обяснява спада в приходната си част с настъпилата финансова криза. „Вследствие въздействието на икономическата криза рекламната

и печатарската индустрия в България се сблъскаха със сериозни проблеми - намалели поръчки, нарастване на дела на по-нискокачествените, но за сметка на това по-евтини печатни материали и услуги и дори отлив на клиенти”, обясняват от дружеството.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

КФН окончателно се съгласи на по-малко увеличение на таксите

Сумите ще се повишат средно с по 50%, а не двойно, както беше предвидено в първоначалния вариант

Комисията за финансов надзор (КФН) окончателно се съгласи с бизнеса за по-малко увеличение на таксите от предварително планираното. Ръководството на регулатора е приело проект на тарифата за таксите, които се събират от поднадзорните лица за общ финансов надзор, за издаване на лицензи за дейност и за потвърждаване на проекти за публично предлагане на ценни книжа. Предстои проектът да бъде одобрен от Министерството на финансите и Министерския съвет. Таксите да бъдат увеличени средно с 50%, а не със 100%, както беше залегнало в първия вариант, обявиха от КФН.

Подкрепа от бизнеса

Окончателният проект на финансов надзор за таксите получи принципната подкрепа на браншовите асоциации, чиято дейност се регулира от КФН. Съгласието с бизнеса беше постигнато на 18 януари тази година на заседание на т.нар. Консултативен съвет към председателя на КФН Стоян Мавродиев, когато регулаторът и поднадзорните лица си стиснаха ръцете за по-малкото повишение на таксите.

Бизнес организациите приеха да плащат повече, но срещу подобряване работата на КФН. Засилването на контрола от страна на КФН вече се видя в едно от последните решения на надзора, когато регулаторът не допусна облигациите на „Ерато холдинг“ АД да се качат за вторична търговия на БФБ. Мотивите са влошено финансово състояние на емитента на дългови книжа и неяснотата дали ще може да изплати задълженията си. Така на практика бяха защитени интересите на бъдещите потенциални инвеститори, които могат да влязат като кредитори на дружеството след листване на облигациите на БФБ.

Аргументи

От финансов надзор обясняват, че браншовите са изразили подкрепата си, защото новият и окончателен вариант е съобразен с моментната ситуация на финансовите пазари.

След първоначално оповестения вариант, който предвиждаше между 2 и 5 пъти увеличение на таксите и добавянето на дузина нови, започна размяна на остри реплики между ръководството на КФН и поднадзорните лица. Най-категорично против се обявиха инвестиционните посредници и управляващите дружества, които искаха запазване на тарифата заради силния спад на капиталовия пазар, довел до силен спад и на техните приходи. Председателят на КФН Стоян Мавродиев от своя страна защитава предложението си именно с аргумента, че за силен, качествен и ефективен надзор трябва много пари и инвестиции за милиони.

Подкрепа от МФ

По-малкото увеличение на таксите за бизнеса дойде и след като Министерството на финансите върна за обсъждане първоначалния вариант на КФН. От ведомството аргументираха връщането на проекта с липсата на диалог със заинтересованите страни. От пазара тогава обясниха, че КФН не е аргументирала искането и затова МФ е върнало проекта за съгласуване. След острата реакция на финансовото министерство КФН изслуша засегнатите страни по предложението за двойните такси. След проведения диалог и поднадзорните лица бяха на мнение, че това е помогнало да се намери компромисен и разумен за всички междинен вариант.

Новите такси

От данните в проекта, публикуван на интернет страницата на КФН, се вижда, че годишната такса за общ финансов надзор, която трябва да плащат управляващите дружества, се повишава с 49% до 3200 лв. Публичните дружества и другите емитенти ще плащат по 450 лв. на година, а не както беше досега - по 300 лв. С по 50% се повишават годишните такси за застрахователите, които предлагат имуществени полици, и живото-застрахователните компании. Първите ще плащат по 60 хил. лв. на година, а вторите - по 15 хил. лв. Точно с 50%

► Бизнесът се съгласи да плаща по-високи такси към КФН в името на погребяването на контрола

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

се повишава и таксата за застрахователните брокери до 1500 лв. Таксите за пенсионно и здравноосигурителните дружества също нарастват с по 50% до 15 хил. лв. Инвестиционните посредници ще дължат между 2200 и 4100 лв. такса за общ финансов надзор, като различните тарифи вероятно са обвързани с различните лицензи за дейност на посредниците. Досега таксата беше 2150 лв., колкото плащаха и инвестиционните посредници банки. Сега банките ще дължат 2700 лв. на година за общ финансов надзор.

Атанас Христов

► Окончателен проект на КФН

Такси за общ финансов надзор, в лв.	Такса към момента	Нова такса	Промяна
от управляващо дружество	2150	3200	48,84%
от договорен фонд	300	450	50,00%
от регулирания пазар	8500	13000	52,94%
от публично дружество и други емитенти	300	450	50,00%
за АДСИЦ	1080	1600	48,15%
от застраховател, извършващ имуществено застраховане	40000	60000	50,00%
от застраховател, извършващ застраховане по живот и злополука	10000	15000	50,00%
от здравноосигурително дружество	10000	15000	50,00%
от застрахователен брокер	1000	1500	50,00%
от пенсионноосигурително дружество	10000	15000	50,00%
на фондове за допълнително пенсионно осигуряване	5000	7500	50,00%
за инвестиционните посредници	2150	2200-4100	2,3-90,7%
за инвестиционен посредник (банка)	2150	2700	25,58%
от Централния депозитар	5000	7500	50,00%

Източник: КФН

Арендаторите започнаха

Агресивните доскоро в покупките на земя фондове вече са основни продавачи на пазара, а купувачи са големите земеделски производители

Вторичният пазар на земеделска земя вече е водещ при сделките у нас. Резултатите на земеделските фондове за 2010 г. показаха, че за първи път от създаването си те са били по-агресивни в продажбата на земя, отколкото в покупката ѝ. Това е и сред основните причини за добрите им резултати през миналата година, които отчитат водещите фондове.

Купувай, земеделецо

“Дойде моментът, в който се вижда какво сме правили през всичките години при подбора на земя”, коментира тенденцията един от лидерите в бранша, изпълнителният директор на “Аванс Терафонд” АДСИЦ Радослав Манолов. По думите му има много нови участници на пазара – както портфейлни инвеститори, така и големи земеделски производители. “Миналата година беше много успешна за тях и сега те гледат парите, изкарани от земеделие, да ги вложат в земя”, твърди Манолов.

През миналата година неговата компания е продала 4600 дка обработваема земя, което е 469% повече от 2009 г. “Още сме в началото на 2011 г., а вече имаме договорени продажби за повече, отколкото през 2010 г.”, обясни Манолов.

“Наистина има повече сделки за продажба на земя от страна на фондовете в сравнение с предишни години”, категорична е и Десислава Йорданова, изпълнителен директор на

един от най-активните земеделски фондове “Агро Финанс” АДСИЦ. По думите ѝ купувачи са предимно големи земеделски стопани, които в резултат на добрата селскостопанска реколта, високите изкупни цени на продукцията и получените земеделски субсидии се насочиха към увеличаване на масивите от собствена земя.

Че земеделските производители купуват и най-вече биха купували земя, признава и Радослав Христов, председател на управителния съвет на Националната асоциация на зърнопроизводителите. “Всеки ползвател на земя иска да я купи, въпросът е доколко има възможност за това”, каза той.

Окрупняване на хоризонта

С повече продадена, отколкото купена земя е и друг от големите играчи – “Буленд”. “Причините да има по-малко покупки са, че фондовете за земя не правят увеличения на капитала, не привличат средства и по този начин нямат ресурс да купуват повече”, обясни Валентин Карабашев.

По думите му през миналата година фондът е съсредоточил усилията си в концентрацията на придобиване в определени силни региони. “Може да се каже, че това, което правим, е алтернатива на комасацията, но то не може да замени държавната политика в тази насока, защото, ако се осъществява само по този начин, ще трябва десетки

►Окрупняването на масиви в приоритетните за всеки фонд региони е една от причините за по-динамичния

години”, твърди Карабашев.

“Фондовете реструктурират портфейлите си с цел концентриране в определени места, продавайки в по-малко приоритетни за тях землища”, потвърждава и Десислава Йорданова.

Идеята за окрупняване обаче отново среща отпора на земеделските производители, както всъщност винаги е било. “Аз и преди съм казвал, че ние не се нуждаем от комасация, защото

тя е от полза единствено на земеделските фондове”, обясни Радослав Христов. “Ние и сега си разменяме и ползваме земята доста поевтино, защото, ако трябва да се направи комасация, ще е нужна и оценка преди това, която е на стойност близо 1/3 от цената на декар земя”, твърди Христов.

Забавени плащания

Освен в сблъсък за това трябва или не комасация собственици и ползватели на земя традиционно се конфронтират и за цената на арендите. Мениджърите на фондовете очакват доходността по този показател да продължава да расте, макар и бавно, но пък стабилно. Не толкова убедени са производителите, които очевидно вече са по-склонни да купуват, отколкото да плащат наем. Това личи и от увеличаването на несъбраните арендни вземания при земеделските фондове. Според допълнителната информация към отчета на “Аванс Терафонд” делът на неплатените наеми, лизинги и арендни вноски за периода 2009-2010 г. се увеличава 4 пъти до 20% от общия обем.

Тенденция, която говори за все още неизчистените бизнес отношения на пазара за земеделска земя.

Мирослав Иванов

Концентрираме се в силните си реги

Причините да има по-малко покупки са, че фондовете за земя не правят увеличения на капитала, не привличат средства и по този начин нямат ресурс да купуват повече. В същото време ние направихме реструктурирания на портфейла, като

се съсредоточаваме в няколко приоритетни региона. Това правят и останалите колеги.

Може да се каже, че принципът е като при комасация, но ако се разчита процесът на окрупняване на земеделската земя да се случи по този начин, ще отнеме десет-

► Топ 5 фондове за земя

Водещи региони в портфейла, 2010 г.	Площ, дка	Промяна, дка	Дял от портфейла
„Аванс Терафонд“			
Силистра	41543		13,00%
Враца	39898		12,80%
Плевен	32681		10,00%
ОБЩО	333589	17031	
„Еларг“			
Плевен	40267		14,26%
Ямбол	37484		13,16%
Видин	26661		9,36%
Общо	293034		
„Агро Финанс“ АДСИЦ			
Северозападен район	48633		37,22%
Северен Централен район	46581		35,64%
Североизточен район	20469		15,66%
ОБЩО	130681	4244	
„Мел Инвест“ АДСИЦ			
Плевен	21331		27,96%
Ямбол	16317		21,39%
Бургас	7870		10,32%
Общо	76287	-21171	
„Агроенерджи“ АДСИЦ			
Хасково	14077		20,30%
Монтана	11203		16,34%
Враца	9102		13,28%
Общо	68559	-12558	

Масово да купуват земя

пазар на земя през миналата и началото на тази година

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

се
ИОНИ

„Покупките са по-малко, защото фондовете за земя не правят увеличения на капитала, не привличат средства и по този начин нямат ресурс да купуват повече

ки години. Хубавото е, че процентът на отдадените под аренда земи остава висок, за нас е около 90%. Очаквам през 2011 г. процесът по концентрация на земя да продължи, а арендната доходност да се повишава.

► Валентин Карабашев, „Буленг“

Има сделки с големи селскостопански производители

Да, наблюдават се повече сделки за продажба на земя от страна на фондовете в сравнение с предишни години, но не очаквам това да се наложи като водеща тенденция в политиката им през текущата година. Купувачи са предимно големи земеделски стопани, които в резултат на добрата селскостопанска реколта, по-високите изкупни цени на продукцията и получените земеделски субсидии се насочиха към увеличаване на масивите от собствена земя. От своя страна, фондовете реструктурират портфейлите си с цел концентриране в определени места, продавайки в по-малко приоритетни за тях земища. Очаквам, че доходността ще бъде в рамките на текущите нива. В момента наистина има окрупняване на пазара на земеделска земя.

„В момента тече окрупняване на пазара на земеделска земя

Причината е, както вече споменах, увеличаване на собствените обработваеми площи на големите земеделски стопани, както и ориентацията на останалите собственици

на земя - частни и публични инвестиционни фондове - към окрупняване на портфейлите. Концентрираната на едно място земя е по-ефективна за обработка и с по-голяма стойност като актив. Колкото до цената, прогнозите ни са да остане относително стабилна през 2011 г.

► Десислава Йорганова, изп. директор на „Агро Финанс“ АДСИЦ

Всеки производител иска да има собствена земя

Всеки ползвател на земя има желанието да я купи, зависи обаче и какви са му възможностите, разбира се. Има колеги, които разполагат с такъв ресурс. Бизнесът на фондовете е именно да купуват земя и да я окрупняват. Аз и преди съм казвал обаче, че ние не се нуждаем от комасация, защото тя е от полза единствено на земеделските фондове. Ние и сега си разменяме и ползваме земята доста поевтино. Защото, ако трябва да се направи комасация, ще е нужна и оценка преди това, която е на стойност близо 1/3 от цената на декар земя.

Радослав Христов, председател на УС на Националната асоциация на зърнопроизводителите

„Доколко може да купи обаче, зависи от финансовото състояние. Ако трябва да се направи комасация, ще е нужна и оценка преди това, която е на стойност близо 1/3 от цената на декар земя

През 2010 г. продадохме в пъти повече земя

През 2010 г. наистина продадохме в пъти повече земя, отколкото през 2009 г. Водещо в подхода за нас е цената - в момента, в който видим, че тя е подходяща, продаваме. Ще кажа простишко какво правим - извършваме поземлено банкиране.

Търсим максимално добра цена. Нямаме право да обработваме, не взимаме субсидии. Единственото, което можем да правим, е да печелим от аренда и разликата в цената на земята. Идват хора, които купуват, защото ние имаме концентрирана, обработваема добре подобрена земя. Такава, каквато трябва на земеделците. Дойде моментът, в който се вижда какво сме правили - подбирани сме земята правилно. Още сме в началото на 2011 г., а вече сме продали повече, отколкото през 2010 г.

Има много нови участници на пазара и портфейлни инвеститори, и големи земеделски производители, които и търгуват с продукцията

Има и такива инвеститори, които излизат от пазара на недвижими

Радослав Манолов, изп. директор, „Агванс Терафонг“ АДСИЦ

„От началото на 2011 г. вече направихме сделки за повече земя, отколкото през цялата минала година. Има много нови участници на пазара и портфейлни инвеститори, и големи земеделски производители, които и търгуват с продукцията

имоти и туризъм и се насочват към земеделие.

За 2009 г. раздадохме дивидент, за 2010 г. пак ще раздадем, а за 2011 г. той ще е още по-голям. Цената на земята не е имала голям спад. През 2009 и 2010 г. просто се задържа. Очаквам линията ѝ на поскъпване да бъде с около 10-15% годишно.

По-ниските цени за каналите на БТК се отлагат

Съдът отмени решението на КРС за либерализация на достъпа до тръбите на компанията

Доставчиците на телекомуникационни услуги ще трябва да почакаят още, за да използват каналната мрежа на БТК за полагане на кабели на по-ниски цени. Върховният административен съд е отменил частта от решението на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС), засягащо намаляването на цените за достъп. В решение 1220 на регулатора от ноември миналата година на БТК бяха наложени редица ограничения относно сумите, които компанията може да иска от свои конкуренти за използване на нейната канална мрежа. Мотивът беше защитата на конкуренцията, тъй като практически всички доставчици на интернет и телефонни услуги използват инфраструктурата на "Виваком", която компанията наследи с приватизацията на БТК.

Липса на основание

Определението на ВАС отменя точка 6 от решението на КРС, с което задължителните указания трябваше да влязат в сила веднага след публикуването на решението. Съдът обаче е решил, че регулаторът няма достатъчно основания да разпоредва предварително изпълнение по реда на Административнопроцесуалния кодекс. АПК предвижда такава възможност при следните условия: при нужда да се защитят особено важни държавни или обществени интереси, при опасност от затрудняване на изпълнението на акта или ако от закъснението на изпълнението може да последва значителна или трудно поправима вреда. Според съда КРС не е изложила конкретни мотиви за необходимостта от предварително изпълнение в съответствие с разпоредбите на закона. Липсата на такива мотиви не дава възможност на съда да извърши контрол

за законосъобразност, което прави оспорването от "Виваком" разпореджане незаконосъобразно, се казва в решението на съдиите. Сега решението на комисията ще започне да се изпълнява чак след като влезе в сила, тоест след като приключат всички процедури по обжалванията.

Реакции

От КРС казаха, че не са получили официално определението на ВАС, което може да бъде обжалвано в седемдневен срок. От "Виваком" от своя страна не коментираха конкретното решение на административния съд, но казаха, че като цяло решение 1220 на КРС е неприемливо за тях, тъй като по времето, когато е взето, не е бил завършен пазарният анализ за достъпа до каналната мрежа. Компанията смята, че е по-важно да бъде решен въпросът с незаконните

кабели под и над земята. Алтернативните оператори реагираха негативно на решението на съда. "Това ще забави либерализацията на пазара на кабелни услуги", каза за в. "Пари" Страхил Иванов, председател на Сдружението на независимите интернет доставчици и изпълнителен директор на "Спиди Нет". Според него комисията за регулиране на съобщенията се е била аргументирала достатъчно добре за нуждата от незабавно влизане в сила на новите общи условия. Той обвини "Виваком" в опити за контрол на пазара и в монополизъм. Двете страни в спора се разминаха и в становищата си по относителната цена на достъпа до каналната мрежа, като от "Виваком" твърдят, че той е един от най-евтините, а алтернативните оператори казват обратното, че е сред най-скъпите в Европа.

Пламен Димитров

► "Виваком" разполага с добре развита канална мрежа, която е загължена да отпадне под наем и на своите конкуренти

Либерализацията на пазара ще се забави

Отново се стопира либерализацията на пазара. Но дори високите цени не са основният проблем - в новите общи условия беше заложена пълна забрана БТК да унищожават и да вади кабели на свои конкуренти, което те правят. За алтернативните оператори става все по-трудно да се работи, въпреки че този пазар се развива именно благодарение на техните инвестиции. БТК не прави инвестиции, защото няма нужда, а печели по около 150 млн. лв. на година само от каналната си мрежа. Около 10% от приходите на компанията идват само от това.

Страхил Иванов, председател на Сдружението на независимите интернет доставчици и изпълнителен директор на "Спиди Нет"

„Работата на алтернативните оператори става все по-трудна“

С тези пари българската икономика вече върна на компанията парите, които бяха дадени за приватизация, тъй като "Виваком" вече не е българска компания.

В момента в България са най-високите цени за достъп до канална мрежа. Целта на БТК е да контролира пазара чрез каналната си мрежа. Успяха да прокарат преносимостта на номера, успяха да постигнат и правила за взаимна свързаност, но много успешно успяват да избегнат либерализацията. Въпреки решението на регулатора три месеца ни фактурираха на старите цени. Ако влизането в сила на решението се забави, щетите от това забавяне върху българската икономика ще бъдат 100 млн. лв.

В този бранш има солиден сив сектор

За "Виваком" цялостното решение на КРС е неприемливо по две основни причини. Първо, то е взето по време на правенето на пазарния анализ за условията и достъпа до каналната мрежа, без да се изчака да излязат данните от този анализ. Второ, на фона на масовите кражби на кабели, чийто брой нарасна драстично през последната година, това решение мотивира всички клиенти на компанията да използват гол, а не защитен кабел за пренос на своите услуги до крайния клиент, тъй като цената, предложена за полагането на гол кабел, е повече от три пъти по-ниска.

Към момента цените, прилагани от "Виваком" за достъп до каналната й мрежа, са едни от най-ниските в ЕС и не смятаме намалението им в пъти за обоснована стъпка при наличието на масово положени нелегални кабели и солиден сив сектор в този бранш. Компанията смята, че първо трябва да бъдат взети конкретни мерки за разрешаване на проблемите с незаконните кабели под и над земята. В противен случай това решение е в ущърб на чистия бизнес и подпомага сивия сектор в телеком бранша.

► "Виваком"

„Карол“ прогнозира спад на развитите борси

Все още е възможно да видим неприятни изненади, като фалити на публични компании, твърдят от дружеството

Спадът на развитите пазари през февруари ще продължи, прогнозира в редовния си анализ от управляващото дружество „Карол Капитал Мениджмънт“. „Корекцията на развитите

пазари е много вероятна с оглед на това, че почти липсваше такава през последните 4-5 месеца, а инвеститорското настроение достигна стойности на краен позитивизъм“, обясняват от управляващото дружество. Анализаторите на „Карол“ обаче очакват пазарите от Източна Европа да останат стабилни и да продължат възходящия си тренд от началото на годината.

Добро начало

От компанията отчитат, че януари като цяло е бил позитивен за фондовите пазари. Поскъпването обаче на глобалните пазари е било селективно. Много от големите развиващи се пазари, като Индия, Индонезия, Китай, Бразилия, бяха подложени на силен нагис от разпродажби. От „Карол Капитал Мениджмънт“ обаче отчитат силно представяне при по-малките пазари от Източна

Европа. Първенец по доходност беше сръбският, където водещият индекс BELFEX 15 завърши с печалба от 12.79%. Сред пазарите със силен ръст се открояват българският - с 9.88% ръст за Sofix, и Хърватия - Crobex се повиши с 8.61%.

От компанията остават позитивно настроени за българския капиталов пазар. Наскоро портфолио мениджърът Александър Николов прогнозира за в.

„Пари“, че Sofix може да поскъпне и с 50%, ако пробие и се задържи над 400 пункта.

Ръстът продължава

„След като пазарът намери сили да обърне негативните тенденции, ще наблюдаваме рязко поскъпване от порядъка на 30-50% за година, защото ниската ликвидност ще играе ролята на катализатор в посока нагоре, а на много от компанията определено не

им липсва фундамент“, твърди сега и друг представител на компанията - Даниел Ганев. По думите му напълно възможно е да предстои още неприятни изненади, като фалити на публични компании, неочаквано негативно развитие в българската икономика и дори фалити на свърхзадължени европейски държави, но специално за БФБ лошите новини са до голяма степен калкулирани в текущите цени.

□

Японските Nippon и Sumitomo ПОДГОТВЯТ сливане през 2012 г.

Сделката ще доведе до създаването на втория по големина производител на стомана в света

Първият и третият по големина японски стоманопроизводител Nippon Steel и Sumitomo Metal Industries планират да се обединят, за да намалят разходите си. По оценки на Bloomberg стойността на сделката е около 2 трлн. йени (24.5 млрд. USD), което я прави най-голямото сливане в страната извън банковия сектор. Условието на сделката и името на новата компания все още се уточняват, като операцията трябва да приключи до октомври 2012 г.

Ефект

Обединената компания ще бъде вторият по големина производител на стомана в света с общо производство от 47.8 млн. т по данни за 2010 г. Далеч пред нея на челната позиция остава ArcelorMittal. Общите продажби на Nippon и Sumitomo за миналата година са в размер на 5.6 трлн. йени, а броят на служителите на двете фирми е над 75 хил. В момента па-

зарната оценка на Nippon е около 23 млрд. USD, а стойността на Sumitomo е 12.5 млрд. USD. През 2002 г. двете дружества създадоха бизнес обединение, като си размениха дялове и се договориха взаимно да си осигуряват материали за производството. "Планираме да създадем силна структура, която да бъде конкурентна в световен мащаб, тъй като очакваме стоманената промишленост да продължи да се развива", каза президентът на Sumitomo Хироси Томоно.

Радикална промяна

"Забелязва се радикална промяна на бизнес моделта в японската стоманодобивна промишленост", коментира президентът на Nippon Шожи Мунеока. През 2009 г. компанията загуби втората позиция като най-голям производител на стомана в света, след като беше изместен от пет китайски завода, показват данни на Американския международен институт по стоманата. Според анализатори сливането ще позволи на компанията да намалят разходите си и да се преборят с конкуренцията от Китай, Южна Корея и Индия.

► Президентите на Nippon и Sumitomo си стиснаха ръцете за сделката, която трябва да засили позициите им на световния пазар

СНИМКИ BLOOMBERG

Сделката ще ги постави в по-изгодна позиция при договаряне на доставките на суровини и продажбата на стомана.

Това ще бъде първото сли-

ване в стоманодобивната промишленост в Япония от 2002 г. насам. Toray NKK и Kawasaki Steel се обединиха и създадоха втория по големина производител

в страната JFE Holdings. През 2009 г. Kyoei Steel и Tokyo Tekko се отказаха от подготвяното обединение заради забавянето на разрешението от регулаторните

власти. Япония е вторият по големина производител на стомана в света. През 2010 г. производството нарасна с 2.5% и достигна 9.17 млн. т.

Siemens ще достави метровлакове за 272 млн. EUR на Варшава

Първият договор за новия модел Inspiro на германската компания е за 35 машини

Консорциум на германската компания Siemens и полската Newag сключи договор за доставка на 35 шествагонни метровлака с оператора на варшавското метро Metro Warszawskie. Поръчката е на стойност

272 млн. EUR, съобщиха от Siemens.

Ново поколение

Това е първата поръчка за влаковете от ново поколение Inspiro на германския производител и най-големият договор, възлаган на Siemens в Полша. Доставка ще започне през есента на 2012 г. Споразумението включва също и пускане в експлоатация и

сертифициране на влаковете. Първите десет бройки ще бъдат изработени изцяло в завода за мобилност на Siemens във Виена. Сглобяването на останалите ще бъде изпълнено от партньора Newag в Нови Сонч, Полша.

Екологично решение

"Inspiro е резултат на усилията, които направихме през изминалите години за

създаването на новаторско и екологично решение за увеличаване се пътничкопоток на града", каза главният изпълнителен директор на подразделението за мобилност на Siemens Ханс-Йорг Грундман. Метровлаковете Inspiro използват олекотени конструкции и модерна задвижваща технология, с което се постига значително намаляване на разхода на енергия. Над 95% от използваните материали за каросерията и интериора подлежат на рециклиране. Това ново поколение метровлакове е част от зеления портфейл на Siemens, който осигури 28 млрд. EUR продажби на компанията през 2010 г. и я направи най-големия доставчик на екологични жп технологии в света.

Нова линия

Във Варшава вече има една подземна линия на метрото с дължина около 23 км, която обслужва 21 станции. В момента се строи централният участък на втора линия. Новата доставка ще помогне на оператора да обслужи постоянно увеличавания се брой пътници.

Deutsche Bank отчете над 50% спад на печалбата

Най-голямата германска банка смята, че е в отлична позиция да постигне целите си за 2011 г.

Най-голямата банка в Германия Deutsche Bank отчете 54% спад на чистата печалба за 2010 г. Въпреки това трезорът потвърди, че ще изпълни заложените цели за 2011 г., които предвиждат печалба преди данъци в размер на 10 млрд. EUR.

Разходи

За 2010 г. нетната печалба на Deutsche Bank намалю до 2.3 млрд. EUR спрямо 5 млрд. EUR за предходната година. Намаление от 53% беше отчетено и за последното тримесечие, когато финансовият резултат достигна 605 млн. EUR. Спадът в края на годината се дължи на разходите за придобивания и реструктуриране на бизнеса, обясниха от трезора. С 2.3 млрд. EUR намалява резултатът заради покупката на германската Postbank, която има най-голямата мрежа в страната. Други 400 млн. EUR разходи са свързани с придобиването на банките Sal. Oppenheim и BHF.

От трезора подчертаха още, че през 2010 г. успешно са увеличили капитала си с 10.2 млрд. EUR. В същото време провизиите за лоши кредити са намалели с 52% до 1.3 млрд. EUR. Deutsche Bank планира да остави дивидентите за 2010 г. по 75 евроцента на акция.

Убегени

Като година на инвестиции и промени определи 2010 г. председателят на Deutsche Bank Йозеф Акерман. Според него през миналата година банката значително е подобрила пазарните си позиции и вече е в отлично състояние да отбележи ръст. Той потвърди, че тази година се очаква брутна печалба от 10 млрд. EUR. "Въпреки че съзнаваме, че общата икономическа обстановка остава рискована и несигурна, ние сме убедени, че ще постигнем тази цел", каза той.

2.3

► млрд. EUR е чистата печалба на Deutsche Bank за 2010 г. спрямо 5 млрд. EUR за 2009 г.

► Модерната технология на влаковете Inspiro значително намалява разходите на енергия

Регионални индекси

Водещият индекс в Русия се понижи

RTS: 1916.23
 ↓ -0.78%

Румънската борса се нареди сред губещите

BET: 5676.52
 ↓ -1.25%

Силен спад отчете борсата в Истанбул

ISE100: 63708.04
 ↓ -2.45%

Резултат

„Билборг“

▶ Печалбата на дружеството за дигитален печат се е понижала с 51.6% през миналата година, показва отчетът му. Положителният финансов резултат се е свил до 272 хил. лв., а в края на 2009 г. беше 562 хил. лв. Приходите са намалели с 25.8% до 11.1 млн. лв.

Акция на геня

„Синергон холдинг“

12.2%

▶ се повишиха акциите на публичния холдинг по време на вчерашната сесия. Цената за акция достигна 2.099 лв., а „Синергон“ стана най-печелившата позиция в BG40

Световни индекси

Бенчмаркът на борсата в Хонконг

добави 430 пункта
Hang Seng: 23 908.96
 ↑ +1.81%

Френската борса беше сред най-губещите в Европа

CAC40: 4020.02
 ↓ -1.14%

Лошо начало в САЩ върна широкия индекс под 1300 пункта

S&P500: 1298.62
 ↓ -0.48%

Поскъпване

Пшеница

▶ Търговията в Южна Африка донесе втори пореден ръст в цената на пшеницата, който последва повишението на борсите в САЩ. Цената в Южна Африка се повиши с 1.4% до 463 USD за тон. По време на търговията в Чикаго цената достигна 8.63 USD за бушел след повишение от 3.3% на дневна база

Стока на геня

Памук

2.8%

▶ поскъпна памукът по време на вчерашната сесия в Ню Йорк и достигна 3982 USD за тон. Ръстът в цената беше четвърти пореден и това доведе до исторически рекорд

Цената на медта надскочи 10 000 USD за тон

Георги Панайотов
 georgi.panayotov@pari.bg

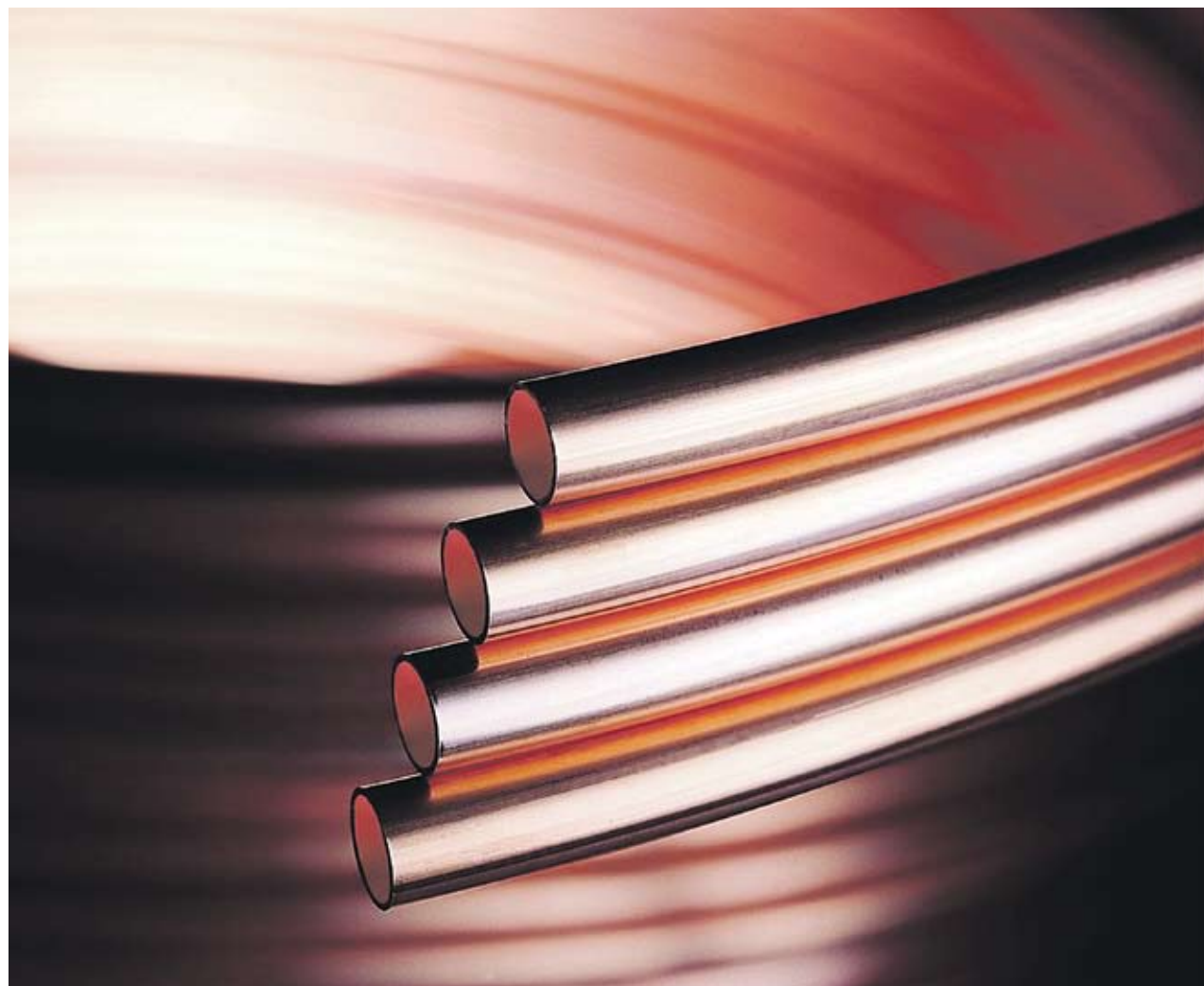
Веднага след като постави рекорд, цената започна бавно да се спуска надолу

Цената на медта стигна най-високата стойност в историята си като борсово търгувана стока, като по време на ранната сесия в Лондон проби нивото от 10 000 USD. Металът надскочи умопомрачителната доскоро сума след сключването на голямо количество сделки за доставки в близките три месеца. След приключването им цената се стабилизира, спря да расте и дори започна бавно да пада.

Скокът в цената на медта и новопоставеният рекорд отразиха очак-

ванията на трейдърите, че световната икономика ще се отърси от кризата по-бързо от предвижданото. Металите, в това число и медта, са една от ключовите за ръста на brutния вътрешен продукт на всяка държава суровина, а увеличаването на тяхното потребление е пряк индикатор за действаща икономика. Преди настъпването на глобалната икономическа криза цената на медта се движеше между 6 и 8 хил. USD за тон. В периода на икономически спад сделките намаляха три пъти, което доведе и до по-ниска цена. Според архива на Лондонската борса дъното в цената на медта е малко под 3000 USD за тон. Когато в края на миналата година медта достигна 9000 USD за тон, се появиха прогнози, че цената ще се стабилизира на това ниво, но тя продължи да расте.

Другата суровина, която също отбелязва рекордни стойности вече над седмица, е нефтът. Заради конфликта в Египет суровината от няколко дни е над прага от 100 USD на борсата в Лондон.

▶ Очакванията, че световната икономика ще се възстанови по-бързо от предварителните нагласи кара инвеститорите да влязат в производствени метали, а медта отчете най-голямото повишение

Тенденция

▶ Цената на американския лек суров петрол пречупи възходящия тренд и по време на вчерашната сесия цената му тръгна наголу, а спадът достигна 0.6%. Малко след 10 часа в Ню Йорк фючърсите с доставка през март загубиха 0.5% до 90.38 USD за барел. Преди това цената се беше повишила до 92.05 USD за барел

СНИМКА BLOOMBERG

За месец Sofix навакса изгубеното през миналата година

Трети пореден силен ръст на фондовата борса у нас

Трети пореден силен ръст отчете вчера Българската фондова борса. Водещият индекс на капиталовия ни пазар Sofix добави нови 3.46% към стойността си по време на вчерашната оптимистична сесия и достигна 433.74 пункта. Само за последните три дни бенчмаркът се повиши с почти 9%, а от началото на годината ръстът му е 19.7%. Така за малко повече от месец индексът на сините чипове навакса загубеното през миналата година, когато изтри 15.2% от стойността си. Оптимизъмът на пазарните участници повлече и други

130.39 пункта, а равнопретегленият BGTR30 се повиши с 3.66% до 355.55 базисни точки. Единствено секторният BGREIT се оцвети в червено. Индексът на фондовете за имоти загуби 1.27% и се смъкна до 47.25 пункта. Оборътът вчера прескочи с малко 4 млн. лв. На регулирания пазар бяха сключени сделки с акциите на 86 дружества, като 59% от позициите си повишиха цената си. Без промяна затвориха 7% от книгата на компаниите, а останалите 34% от дружествата обрънаха гръб на оптимизма и затвориха със спад в цената. „АКБ Корпорация“ ХАД поведе биковите, след като добави 51.5% към пазарната си капитализация. В една сделка бяха прехвърлени 1750 лота на дружеството, а цената на затваряне достигна 10 ст. за акция.

19.7%

▶ поскъпна водещият български индекс Sofix от началото на 2011 г.

На основание чл.43а , ал.2 от Наредба 2 от 17.09.2003г. за проспектите при публичното предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите елементи на ценни книжа във връзка с чл.100т , ал.1 , от ЗППЦК, съветът на Директорите на „ФЛОРИНА БЪЛГАРИЯ“ ЕАД обявява, че междинният финансов отчет за Четвърто тримесечие 2010 г. – по чл.33 от Наредба 2 е публично гостъпен на www.bse-sofia.bg

Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013
 Приоритетна ос 4 „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“

PROJECT BG161PO003 – 4.2.01-0001, "PROMOTION OF THE INTERNATIONALIZATION OF THE BULGARIAN ENTERPRISES"

Проект № BG161PO003 – 4.2.01-0001, „НАСЪРЧАВАНЕ НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ“

This project is financed by the European fund for regional development through an Operational programme "Development of the competitiveness of the Bulgarian economy" 2007 – 2013

Този проект е получил финансиране от Европейския фонд за регионално развитие чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013

ИАНМСР организира българско национално участие в Международното изложение за хранително-вкусова промишленост ANUGA 2011, което ще се провежда в периода 8 – 12.10.2011 г., Кьолн, Германия
 Краен срок за заявка на участие – 14 февруари 2011 г.
 За допълнителна информация посетете интернет страницата на ИАНМСР – www.sme.government.bg

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

“Лукойл” е социално отговорна компания за 2010 г.

Представените инициативи в третия конкурс на в. “Пари” показват устойчивост и дългосрочност на проектите

“Лукойл Нефтохим Бургас” АД спечели приза “Социално отговорна компания на годината” за 2010 г. в конкурса на в. “Пари” и “Делойт България”. Конкурсът се провежда за трета поредна година и има за цел да отличи фирмите в България, които са допринесли най-много за прилагането на принципите на корпоративната социална отговорност. Освен голямата награда бяха връчени призове в още пет категории.

Инициативи

Победителят в конкурса реализира многобройни проекти, насочени към служителите му, като например клубове по спортни интереси, съвет на младите специалисти, съвет на ветераните нефтохимици, програми за обучение и кариерно развитие. Компанията прави многобройни дарения и спонсорства. “Лукойл” също така развива политика по околната среда, като контрол, мониторинг и инвестиционна дейност.

Победители по категории

За отговорността си към служителите беше награден мобилният оператор “М-Тел”. Компанията полага грижа за развитието и кариерата, развива многобройни проекти с основна цел грижа за служителите - подбор, обучение, професионално представяне. Самите служители също участват и са ангажирани в социално отговорни проекти.

Производителят на сода

“Солвей-соди” взе приза в категорията “Отговорност към околната среда” за своята инициатива Responsible Care (“Отговорност и грижа”) от 2000 г. Тя е насочена към подобряване и опазване на околната среда чрез контрол, намаляване на замърсяващите емисии в атмосферата, водата и почвата.

За участие в проекти с дългосрочен и общественополезен ефект беше отличена фармацевтичната компания “Астра Зенека” за кампанията си за борба с рака на гърдата от 1999 г., която провежда съвместно със свои партньори.

Друга компания от телекомуникационния сектор - “Виваком”, получи наградата в категорията “Благотворителност” за доброволческата си програма VIVACOM cares - кампания за детско психично здраве и развитие.

Производителят на безалкохолни напитки Coca Cola пък беше отличен в категорията “Отговорност към заинтересованите страни”. Специалната награда за политика по КСО беше връчена на УниКредит Булбанк за професионално въведена и управлявана КСО политика. Служителите и ръководството на банката са ангажирани с реализирането на практиките.

Победителите в конкурса бяха определени на база попълнени анкетни карти, разработени от “Делойт България”. Информацията от тях беше оценена от седемчленно жури.

Тенденции

Наблюденията на членовете на журито в конкурса показват, че тази година липсват нови и различни идеи за КСО. Представените са предимно започнали в предишни години,

което обаче е показател за устойчивост и дългосрочност на проектите.

През годините

Социално отговорна компания за 2009 г. беше миннодобивната компания “Асарел Медет” АД. В останалите категории бяха отличени “Стомана индъстри” АД за отговорност към служителите си, “Рока България” в категорията “Околната среда”, Пощенска банка за етичност и отговорност към заинтересованите среди, “Астра Зенека” за проекти с дългосрочен обществен ефект и Банка ДСК за благотворителност.

През 2008 г. голямата награда получи “М-Тел”, а най-много номинации - в три от категориите - имаше “ТНТ България”, по две - “Космо Мобайл България”, “Рока България” и “Астра Зенека”.

Мнение

КСО е новата религия на глобалния свят

От създаването на Българския форум на бизнес лидерите през 1998 г., когато за първи път се заговориха за КСО, досега сме свидетели на превръщането му в изключително популярна област за бизнеса. Фактът, че се появила толкова много асоциации, говори, че тя придобива все по-голямо значение в налагането и доказването на високохуманни, социални и корпоративни ценности в бизнеса. За мен това е новата религия на глобалния свят.

За съжаление обаче все още КСО се изразява в еднократни акции, благотворителност и други мероприятия. А КСО всъщност е философия и дългосрочна политика. От

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Стамен Тасев,
член на журито в конкурса

“Българските фирми трябва да имат самочувствието да кандидатстват в такива конкурси

друга страна, изключително много се експлоатират в България маркетинговият нюанс на КСО. Прекалено много инициативите се натовават с чисто рекламни кампании, а не се работи върху промяната в съзнанието - както на четите в дадена компания, така и на обществото като цяло. Фокусът трябва да се постави именно върху тази промяна.

В много случаи идеите и инициативите по КСО бяха копирани отвън и приспособени у нас. В началото проводник бяха предимно чуждестранни фирми с големи отдели в своите централи, които се занимават с КСО, и този опит механично беше пренесен тук. Но вече се

виждат и чисто български подходи, защото в различните страни слабостта на държавите се проявява в различни сфери. А КСО винаги е и ще продължава да бъде в помощ на държавата - там, където тя не може да достигне. Вече има наченки на оригинални решения на чисто български компании. За съжаление активността им за участие в подобни прояви е все още ниска. Може би още не са набрали достатъчно самочувствие, защото има много малки фирми у нас, които в относително изражение правят много повече за своите служители и за средата, в която се намират, отколкото една голяма фирма. Така че трябва да имат самочувствието да кандидатстват.

Мобилните телефони забавят експанзията на телекомите

► France Telecom прогължава да се насочва към нови пазари, но посока е бившите френски колонии Ирак, Алжир и Камбоджа

СНИМКА BLOOMBERG

Двойният ръст в потреблението на смартфони накара мобилните оператори да инвестират в нови мрежи вместо в нови пазари

Огромният интерес към умните телефони доведе до двойно увеличение на потреблението на услуги в мобилна среда. Съществуващите 3G мрежи обаче не са предвидени за подобен трафик и затова според анализаторите телекомите ще насочат средства не към нови пазари, а към подобряване на инфраструктурата си, посочва агенция Bloomberg. Тенденцията се наблюдава по-малко от

месец, след като Google, Facebook и Apple отказаха искането на сдружението на европейските телекоми да платят за подобрене на мрежите.

1 напред, 2 назад

С промяната на стратегията си телекомите ще се отдръпнат от големите развиващи се и в същото време рискови пазари като Китай и Индия. Заради атрактивността си конкуренцията е голяма и само в Индия има над 10 оператора, борещи се за пазарен дял. В същото време Vodafone - най-големият телеком по печалби, първи се отказа, след като през миналата година продаде дела си от 6.5 млрд. USD от China Mobile Ltd. Очаква се също да продаде дела си от 24% в

Poland's Polkomtel SA.

Ребалансиратата стратегия няма да доведе до край сливанията и придобиванията на по-малките локални оператори. France Telecom SA продължава да се насочва към нови пазари, но избраната посока са бившите френски колонии Ирак, Алжир и Камбоджа. Инвеститорите приеха позитивно факта, че се забавя създаването на огромни телекомуникационни империи. Според тях посоката им обратно към местните пазари е правилна.

У гом

Крайното фокусиране върху местните пазари също не води до безоблачни перспективи. Френските и английските телекоми неуспешно

се опитват да усвоят още по-големи печалби от употребата на интернет трафик през мобилни устройства, без това да отблъсне клиентите им. Официалният им довод за това са драстично повишените разходи по мрежовата инфраструктура, без обаче да споменат генерираната до момента печалба от специализирани data тарифни планове.

Gartner Inc прогнозира, че през 2011 г. потреблението на приложения за мобилни телефони ще се утрои, а пазарът ще генерира печалба от 15.1 млрд. USD. Най-силен е интересът към стрийминг на видео, YouTube, Facebook и Google, което ще доведе до разходи от 3.7 млрд. USD за поддръжка на мрежите до 2014 г.

АВТОПАРИ

МОТОРНИ ПЕСНИ

Новата Серия 5 Touring на BMW доказва, че семейният автомобил не е непременно саможертва

Най-после разбирам какво е искал да каже поетът с онова "Романтиката е сега в моторите". За човек, отраснал през 80-те и свикнал да свързва дизела с оглушително потракване и непрогледен, зловонен пушек, новият шестцилиндров турбодизелов двигател на BMW е същинско откровение. Той не е по-шумен от бензиновия си аналог; удивително пъргав е, в което ще се убеди всеки шофьор на камион, дръзнал да се изпречи на пътя ви; и накрая, но не по значение, харчи нещо от порядъка на 7 литра за 100 километра при нормално шофиране. Монтиран в Серия 3, този двигател може да ви изстреля от 0 до 100 километра за доста под 6 секунди. В нашия случай с новата Серия 5 Touring му трябва цели 6.3. Но ми се струва, че ще простите това недотам колосално забавяне с оглед на важната социална функция, която има този автомобил. Днес Серия 5 Touring е ни повече, ни по-малко най-здравата опора на семейството като институция.

Край на компромисите

В живота на всеки човек настъпва миг, в който той трябва да се откаже от любимото MINI или от двуместното си кабрио, за да седне вместо това в нещо неугледно, тромаво и достатъчно голямо, за да побере бешешка количка и детски велосипед. Това е тежка, но неизбежна цена на семейното щастие. Или поне така беше досега.

Комбито на новата Серия 5 напълно премахва нуждата от саможертви. Това е автомобил, в който с лекота можете да натъпчете хладилник и в същото време нито за секунда няма да загубите онова блажено усещане, което по рекламните брошури наричат с постното "удоволствие от шофирането". Обемът на багажника е цели 560 литра (представете си 560 картонени кутии с прясно мляко); при нужда можете с няколко съвсем лесни манипулации със задните седалки да го докарате до 1670.

Комфорт

Но не само товарното пространство превръща тази "петица" в идеалния семеен автомобил. Тя е икономична, безопасна и изумително комфортна. Системата за динамичен контрол на амортизаторите работи с феноменална скорост: когато предните колела преминават през неравност, информацията постъпва в компютъра и той успява да нагоди задните амортизатори, преди и вторият чифт колела да я е пресякъл. Ако превключите системата в режим комфорт, сътресенията от настилката изчезват до почти приспивна степен. С две думи, няма никакъв шанс на децата да им прилошее по пътя към морето. А благодарение на активния темпомат и вашите сили няма да бъдат изцедени. Просто настройте системата за желаната крайцерска скорост - примерно 120 км/ч - и после спокойно можете да свалите краката си от педалите. Автопилотът има радарен сензор с 200-метров обхват и ако засече по-бавно движещ се автомобил пред вас, автоматично ще намали скоростта. След като ви направят път, пак ще ускори до зададеното темпо.

Спорт

Има само един проблем: едва ли някога ще ви се прииска да използвате автопилота и да отстъпите на друг цялото удоволствие от карането на тази машина. Гъвкавият и мощен двигател е комбиниран с новата 8-степенна автоматична трансмисия Steptronic, която сменя предавките тихо и почти неусетно. Ако превключите управлението в режим Sport, окачането става по-стегнато, двигателят реагира по-отчетливо на педала за газта и скоростите се сменят при по-високи обороти. После остава само да се съсредоточите върху волана, газта и онези нещастни хориза на пътя пред вас, които ей сега ще видят и задницата на този елегантен продукт на дизайнерския гений на Адриан ван Хойдонк. Темпомат ли? Благодаря, няма нужда.

Константин Томов

BMW 530d Touring

Двигател Шестцилиндров турбодизел
Работен обем 2993 куб. см
Максимална мощност 245 к.с. (180 kW)
Макс. въртящ момент 560 Nm (при 2000 об/мин)
Тегло 1865 kg
Трансмисия 8-степенна автоматична
Ускорение 0-100 км/ч 6.3 сек
Максимална скорост 245 км/ч
Среден разход 6.3 л/100 км
Емисии CO2 на км 154 г
Цена на тестовия автомобил 163 842 лв.

Нощна стража

В списъка с допълнително оборудване е системата Night Vision за разпознаване на пешеходци по пътя при слаба светлина. Зад предната решетка има инфрачервена камера, която засича всяко живо същество наоколо и после го изобразява на head-up дисплея пред водача.

Паркира сама

Асистентът при паркиране на BMW е с крачка пред конкурентите - не само може да намери сам място за паркиране и да измери дали е достатъчно голямо, но и ще върти волана вместо вас, докато намести колата в него. За вас остава само да натискате газта и спирачката.

iDrive

Информационната система на BMW вече не е нова, но си остава вероятно най-удобната и интуитивно управляема в целия автомобилен сектор. С един прост кръгъл контролер до скоростния лост командвате всичко: управление на двигателя, навигация, аудиоуредба, телефон, интернет.

WEEKEND

Внимание:

Сиренето води до пристрастяване

Имали ли сте чувството, че не можете да живеете без сирене? Сякаш е наркотик? Още през 80-те години учените установяват, че сиренето съдържа следи от морфин.

През 1981 г. Ели Хазум и колегите му от лондонската Wellcome Research лаборатория установяват, че кравето и човешкото мляко съдържат морфин, като предполагат, че целта му е да осигури по-здрава връзка между майката и детето. Учените откриват в сиренето и протеина казеин, който се разпада на казоморфини, когато се усвои, и също има ефект на опиат. В сиренето казеинът е с висока концентрация, така че ефектът на удоволствието е по-голям. "При производството на сирене течността намалява значително и то става силно концентриран източник на казоморфини - можете да го наречете млечна дрога", твърди г-р Нийл Барнард, шеф на Катедрата по медицина към университета "Джордж Вашингтон".

За истински сиреномани

Пътеводител на най-нестандартните и малко познати у нас сирена

Най-екзотичното

Сирена се правят традиционно от мляко от кози, овце и крави. По-рядко се срещат рецепти с мляко от биволи и камили, но за автентичното финландско сирене мюнаусто е нужно единствено мляко от северен елен. В него се добавят яйца, а след това го

сгъстват на грил, поради което сиренето става жълто с кафеникави жилки.

Най-миризливото

Според мнението на експертите най-миризливото сирене в света се нарича въо булон и се прави във Франция от краве мляко. Кората на това сирене се напоява с бира и вероятно тя прави миризмата му толкова непоносима. Впрочем в Англия най-много от всичко вони едно друго сирене, наречено зловонният епископ. Твърди се, че мирише на мъжка съблекална.

Най-синьото

Най-синьото сирене се нарича дор блю и е германско. То е от краве мляко, с остър и пикантен вкус. Цветът се дължи на същата плесен, която се използва при изготвянето на рокфора. То е подходящо за полусухи вина от рода на ризлинг, в блюдо с други видове сирена, като добавка към салатата или подправка за някои супи.

Най-бялото и пухкавото

Това е ньофшател, нормандско сирене от краве мляко. То има кисело-тръпчив вкус, с остатъчен аромат на гъба. Бяло и пухкаво го прави нежната коричка от плесен, мека и суха при допир. Това сирене лесно може да бъде разпознато по специфичната му форма - сърчице, която е регламентирана строго, до сантиметър.

Най-странното

Сиренето мимолет, което се прави във Франция в околностите на Лил, отначало се счита за меко, но после от 6 месеца до 2 години придобива съвсем друг вкус - нагарчащ. Но

Формата на нормандското сирене ньофшател е строго регламентирана - сърце

и това не е било достатъчно за първооткривателите на сиренявите вкусове. Вече за истински мимолет може да се счита само това сирене, в чиято кора при изготвянето му са присадили червея нематод (човешките глисти аскариди също са нематоди) и акари. Те пробиват в кората дупки, които подпомагат "правилното" узряване.

Най-рягкото

Най-оскъдното в света сирене

не се произвежда на Пиренеите и се нарича бреби. То не е достатъчно да задоволи нуждите дори на местните баски, тъй че на истинския гурман може да се наложи да караули денонощно около местната мандра, а ако се наложи, дори да се сдобие с него чрез употребата на сила, за да го отвоюва от местните пазачи. Загова пък, вкусил веднъж от него, човек може съвсем отговорно да заяви: "Аз съм гурман!" Никой няма да възрази.

Традицията повелява...

Класически гурме удоволствия

Синьо сирене

Има много представители на "краля на сирената". Те имат различен привкус, външен вид и оттенък. С възрастта и степента на узряване тези качества се засилват и изменят, което позволява на синьото сирене да бъде отново и от-

► **Най-рядкото сирене в света се произвежда на Пиренеите и се нарича бреби**

► **В кората на сиренето мимолет се присажда червеи и акари, които пробиват дупки за правилното му узряване**

Чедар

Чедарът е сирене, което е добре дошло по всяко време и на всяко място. Когато вкусът му е мек, той притежава ароматни нюанси от мляко, масло и ядки. Но може да стане и остър. Тогава се препоръчва бяло сирене чедар, но ако искате да допълните удоволствието - пурите са за предпочитане. Присъствието му в салати, сосове, деликатеси и сандвичи прави преживяването незабравимо. Особено когато е съпроводено от ризлинг, совиньон блан, пино ноар или каберне совиньон.

Горгонзола

Родее се донякъде по цвят и консистенция със синьото сирене. Докато е младо, е все още меко на допир и вкус, но постепенно качествата му се засилват. Двете му основни разновидности са Picante и Dolce - пикантно и меко. Много удачно се съчетава със салати, сосове и дресинги. Употребява се с

каберне совиньон, но класиката препоръчва виното амароне.

Проволоне

Плътно и ярко италианско сирене. С времето се втвърдява и може да се добавя както към разни блюда и салати, така и да се гарнира с грозде, маслини, смокини и чушки. Вкусът му е по-силен от моцарелата. Ето защо му подхождат вина като мерло и бордо.

Ементал

По големината на дупките можете да се уверите, че е именно ементал, а не друго швейцарско сирене. Вкусът му може да бъде различен и варира от мек и сладък до пиперлив и остър. В повечето случаи сиренето е полутвърдо, с привкус на ядки. Подходящо е за месни деликатеси и върви отлично с круши, ябълки и черешки. Вината, които му подхождат, са каберне, мерло и пино ноар.

Теогора Мусева

ядки, докато младото върви с кайсии, круши, черешки и пъпеш. Шардоне и мерло са подходящи вина, но още по-добре е със зинфандел, гевюрцтраминер и шира.

Маскарпоне

Наричат го още "облак, затворен в контейнер". Плътно, кремаво и ненаатрапчиво на вкус, то е тайната на десерта "Тирамису". Препоръчва се и за поливка или пълнеж на торти. Отлично се съчетава с горски плодове, смокини, дори леки десерти. Освен шампанско и шардоне към него вървят сполучливо и ликьори или кафе.

Моцарела

Дели се на два типа: бяло и меко, и бледожълто и плътно. Първият е създаден за салата. Докато вторият става за всичко - не само за зеленчуци, но и за сандвичи, пица, чушки, маслини и гъби.

Камамбер

Едно сирене, чието богатство от нюанси може да затрудни и най-изтънчения гурман. Един ще твърди, че е с мек маслен, наситен аромат, леко възсолен. Друг - вкуса на чесън и гъби, а трети - дори ядки. Единственият изход е да се отдадете на удоволствието от консумацията му, като го подсилите с комбинацията от горски плодове или пъпеш. Но не забравяйте за червените вина, шампанското или сайдера.

► **Камамберът се погнася с горски плодове или пъпеш. Подхождат му чевени вина, шампанско и сайгер**

ново преоткривано. Може да бъде поднасяно с орехи, круши, салати, смокини и стафиди. Подходящите вина са каберне, зинфандел и шира, както и плодови сокове.

Бри

Зрелият и наситен маслен вкус е отличителната му особеност. Притежава гладка и мека вътрешност, бяла или жълтеникава на цвят, която е не само елегантна, но и с нежен вкус.

В състояние е да подтикне въображението ви, дори да ви пренесе на романтичен пикник сред поляни, гори и езера. Върви добре в компанията на ягоди, круши, ябълки, орехи, пъпеш и грозде. А също и бисквити или сухари. Подходящи вина са пино ноар, шардоне и, разбира се, шампанското.

Гауга

Първата асоциация, която това име предизвиква, е

восъчната му обвивка. Но после веднага в съзнанието ни нахлува споменът за карамеления му аромат и зряла мекота. Вкусът му дълго запазва сладостта си, но с времето става по-остър, а когато е пушено, придобива мускатен привкус. Съответно и обвивката сменя цветовете си: когато сиренето е младо, е в червена обвивка, когато е отлежало, тя става жълта, а зрялото притежава черна или кафява. То е по-подходящо за ябълки или

Да измериш кризата по дължината на полата

Колкото по-къса е полата на жената, толкова в по-добро състояние е икономиката и обратно

Елина Пулчева
elina.pulcheva@pari.bg

- в криза полите се удължават, в подем - дължината се скъсява. От дълга до глезените в периоди със сериозна рецесия кройката на полата се скъсява многократно до добре познатото "мини" в години на икономически бум.

Икономисти, банкери, борсови играчи и бизнесмени, ако искате напълно достоверно потвърждение за края на икономическата криза, това лято задължително гледайте жените право в краката! Един от най-сигурните индикатори за съживяването от кризата, ако не знаете, е късата пола. Няма шега - това е теория от началото на века - много обсъждана, бурно отричана от някои финансисти, но доказана от мнозина. Дали жените носят къси или дълги поли, показва икономиката в спад или подем е. Тази зависимост се мери чрез "индекса на подгъва". Той се влияе пряко от състоянието на икономиката, измерено чрез движението на борсовите индекси или брутният вътрешен продукт в дадена страна. Най-общо "индексът на подгъва" може да бъде дефиниран така

Оспорван или значим фактор

От появата си през 1929 г. до днес тази теория буди интереса на анализаторите. Някои го посрещат с чувство за хумор, други му се доверяват на 100%. Неоспорим факт е, че много икономисти и статистици потвърждават с реални данни, събирани десетилетия, зависимостта между възходите и спадовете на борсата и дължината на женските поли и рокли. Така теорията, чийто баща е американският икономист Джордж Тейлър, намира своето място и в учебниците по икономика.

Концепцията за индекса на подгъва се потвърждава и от Института по иконометрия към холандския университет "Еразъм". Институтът прави сериозно проучване на дължините на полите през годините от 1921 до 2009 спрямо ме-

сечни данни за икономиката, взети от Националното бюро за икономически проучвания към Кеймбридж. Публикуваният през юни 2010 г. доклад на института по иконометрия потвърждава теорията за зависимостта между икономиката и дължината на полата. С една малка, но съществена забележка - между промяната на икономическата обстановка и отразяването ѝ върху подгъва на полите се наблюдава времеви лаг от около три години.

До глезена още 2 години

Експертите, направили проучването, заключават, че дължината около глезена ще се задържи през 2011 и 2012 г. Не се отчайвайте - това не

Дължината на полите и роклите революционно се вдига до средата на прасеца. Западноевропейската и американската икономика регистрират бурен ръст.

Големият борсов крах. Фалират банки, хората губят спестяванията си, безработицата се покачва главоломно. Започва Голямата депресия. Полите отново пагат до глезените.

Икономиките се съживяват след края на Втората световна война. Дизайнерите създават мини-жупа, който става задължителен за жените, които следват модните тенденции.

значи, че кризата ще трае дотогава! През лятото на миналата година холандските икономисти установяват, че водещи модни списания налагат тенденция на късите поли, въпреки че икономиката все още не се е върнала от нивата преди рецесията от 2008-2009 г. Обяснението е, че модните тенденции не се определят за една година и от създаването на една колекция до времето, когато тя е готова за носене, минават поне няколко години. Ето защо късите дължини, които бяха модерни миналото лято, на практика дизайнерите са взели решение какво да се носи в далеч по-добрите 2006 и 2007 г.

Dow Jones и S&P 500 бяляха шарено лято тази година

Малко по-различна е позицията на борсовите анализатори, които следят тенденцията в подгъва на полите и измененията на щатските борсови индекси Dow Jones Industrial Average и Standard&Poor's 500. Тази зависимост е описана в статията от Bloomberg от миналата есен, в която се описва зависимостта между сериозните колебания на S&P 500 през август и септември 2010 г. и пролетно-летните колекции за 2011 г. на водещи дизайнери. Бор-

совият индекс пада значително през август 2010 г., докато през септември регистрира най-голямата си двуседмична печалба от юни миналата година. Тези върхове и падения на водещия борсов индикатор намират отражение в дрехите на дизайнерите, чиято представа за топлите сезони на тази година се лута между ултракъси и макси дълги поли.

Независимо дали представя просто една забавна теория или сериозна зависимост, индексът на подгъва съществува и мнозина му се доверяват. Всяка икономическа криза остава сериозни следи

в обществата, променя начина на живот на хората и полага основите на нови тенденции. Да се отрича ефектът на лошото икономическо състояние върху начина на обличане не е най-добрият подход. Сигурно на някои им изглежда доста глупаво да се търси зависимост между дългата пола и кризата. Факт е обаче, че жените са склонни да носят къси поли, когато са в добро настроение. Затова, икономисти, проявете повече оптимизъм и увереност за излизане от кризата напук на дългите поли около вас. Те все пак предстои да станат къси. ■

Истории Индексът S&P 500 се срива с 86%, а женските дрехи се връщат до глезените

Скъсяването на полите и роклите става за първи път през 1915 г. За времето си това е радикална промяна, тъй като дължината се измества от над обувките до средата на прасеца. Причината за подкъсяването се дължи на възхода на икономиката на САЩ в продължение на 44 седмици по данни на Националното бюро за икономически изследвания към Кеймбридж.

Първи голям удар

Големият борсов крах и Голямата депресия от 1929 г. са решаващ момент за щатската икономика и дължината на полите. Широкият индекс S&P 500 се срива с 86%, а пък женските дрехи се връщат до глезените.

Десет години по-късно, в навечерието на Втората световна война, американската икономика навлиза в 80-месечна ек-

спанзия до 1945 г. В този период дължината отново се вдига до коляното, въпреки че тенденцията се дължи повече на нуждата да се пести повече плат за военни нужди.

На върха и на гъното

Идва 1960 г. - икономиката на САЩ навлиза в разцвет. Миниполите стават задължителен елемент в гардероба на жените. Така до 1968 г., когато широкият индекс S&P 500 пада с 36% и жените отново са принудени да скрият краката си.

През 80-те години дизайнерите започват да предлагат все по-голям спектър от стилове и дължини. Въпреки това се запазва трайна тенденция за по-къси поли и през 90-те години.

Анализаторите, които вярват в теорията за индекса на подгъва, казват, че полите се спускат към глезените за кратко след 11 септември 2001 г. Около 2005 г. жените отново разкриват повече плът и така е до 2007 г., когато икономиката на САЩ, а и световната навлизат в рецесия.

1968-1970 г.

Широкият индекс S&P 500 губи 36% от стойността си. Дължината на полите и роклите слиза към глезените.

90-те години

Оформя се трайна тенденция за къси поли. Въпреки това дизайнерите предлагат голямо разнообразие от дрехи с различни дължини.

2007 г.

САЩ навлизат в рецесия. Модните дизайнери залагат на дълги рокли и поли.

” За да се издържа едно домакинство “самосиндикално”, то се нуждае от собствен ресурс на вода, енергия, храна и рециклираща система

► С инсталирането на няколко соларни панела е напълно възможно нуждите от електро- и топлинна енергия на домакинството да бъдат напълно обезпечени

Къща на бъдещето

“Зелените” домове - самодостатъчни енергийни системи

Когато се опитаме да си представим как би изглеждала къщата на бъдещето, в съзнанието ни изникват свръхмодерни постройки от метал и стъкло, в които всичко е механизирено и автоматично. Световните екоинженери обаче обрисуват друга, много по-реална и “зелена” картина на дома от бъдещето.

Необходимостта

В ерата на енергиен дефицит и непредсказуеми климатични промени адаптацията на човечеството към динамиката на природата се оказва ключова за оцеляването ни. Енергийната независимост е луксът, към който се стреми целият свят, но реално засега всички сме силно зависими от петрол, газ, доставчици на електричество и питейна вода. Или поне докато не си създадем затворена енергийна система, която да се издържа от собствени ресурси, без да плаща такса “водомер”. И ако за да подкараме смело електрически автомобили, трябва да разчитаме на благоразумието и съгласуването на много икономически отрасли, то за да построим екокъщата на мечтите си, можем да се доверим единствено на собствените си “зелени” идеи... и финансови възможности, разбира се.

Възможностите

За да се издържа едно домакинство “самосиндикално”, то се нуждае от собствен ресурс на вода,

енергия, храна и рециклираща система.

Възобновяемата енергия е ключов елемент за дома на бъдещето. В зависимост от климатичните и релефните особености на региона, в който искаме да построим екокъщата, възможностите са различни по вид, но не и по същност. Реалистични са идеите да се използват вятър, слънце и дори морски вълни. След създаването на фотосоларните волтаици (соларните панели) се откриха нови хоризонти пред инженерната мисъл. С инсталирането на няколко соларни панела е напълно възможно нуждите от електро- и топлинна енергия на домакинството да бъдат напълно обезпечени. За справка - учените са изчислили, че Земята получава от Слънцето около 180 000 млрд. kWh, което надхвърля хиляди пъти общите енергийни потребности на човечеството.

Питейните подпочвени води на планетата са основен водоизточник. Инсталирането на електрическа помпа от неръждаема стомана и естествена гума решава проблема с водния ресурс най-бързо и без да застрашава екобаланса. На места с труднодостъпни подземни води хидроинженерите предлагат инсталирането на дренажни и пречистващи системи за дъждовна вода.

Отглеждането на малко, но многообразни растителни и житни култури в дворното или покривното пространство на екокъщата решава

► Проектаната от Rios Clementi Hale Studios къща освен фотосоларен покрив има фасадна градина, по която се отглеждат домати, бобени растения, чай и какво ли още не

част от хранителните проблеми на самодостатъчното домакинство. Другата част се обезпечава с няколко пернати и едно чифтокопитно например.

Рециклиращата система изисква единствено внимание към подбора на органични продукти в ежедневните дейности. От органичните отпадъци се произвежда изключително качествен компост (тор) за нуждите на отглежданите растения.

Дизайнът

Тук разнообразието на идеите е огромно и прогресивно. През 2009 г. Wall Street Journal прави запитване към някои от най-добрите инженери за идеите им за “къща на бъдещето”. В резултат се раждат концептуални модели тип “Дърво”, “Влечуго” и “Комин”.

В първия модел “Дърво” корабната част на къщата

е покрита с тънък фотосоларен филм, който се самопочиства и поддържа. Покривът е извит и с големи стрехи, като по този начин осигурява по-малък топлинен товар през летните месеци и по-голямо топлинно задържане през зимните. Рамката на дома се състои от въглеродни тръби, пренасящи питейната вода, а пък “корените” на дървото са всъщност топлинно-помпена система, заровена под земята.

Вторият модел “Влечуго” наподобява реакциите на хамелеона. Тази къща е изработена от специален прозрачен материал, който абсорбира слънчевите лъчи. Интересното тук е, че тази къща през нощта сменя вида. През деня, когато е светло, къщата абсорбира и превръща слънчевата енергия в електричество и топлина. Вечер става светла и полупрозрачна, за да

► William McDonough + Partners виждат своята къща на бъдещето като гърво корабната част на къщата е покрита с тънък фотосоларен филм, който се самопочиства и поддържа. Покривът е извит и с големи стрехи, като по този начин осигурява по-малък топлинен товар през летните месеци и по-голямо топлинно задържане през зимните

пести енергия. Освен това има инсталирани събиратели за дъждовна вода и на принципа на кондензацията снабдява дома с питейна вода. Мебелите са на ролкова система на преобразуване (непозната до днес все още) и по този начин спалнята функционира и като дневна. Отглеждат се малко, но силно хранителни растения в парници на двора.

Моделът “Комин” залага на връзката между модерното и старото, или по-скоро на това как в миналото се е пестяла енергия. Слънчеви панели, вградени в покрива и фасадата, осигуряват електричество и топла вода. Къщата също използва “бриз комин”, дървен архитектурен инструмент, служещ като

неелектрическа климатична инсталация.

Бъдещето днес

Повечето технологии за направата на подобни затворени енергийни системи къщи вече съществуват в повечето европейски страни. Все още обаче е скъпо удоволствие да си енергийно независим. Това обаче не е непостижима цел. На фона на ограничените ресурси, с които Земята разполага, рано или късно може всички да се окажем обитатели на “зелени” къщички. Явно в “зеленото” бъдеще ни чакат масова деурбанизация и модерно завръщане към живота извън БЕТОНОВАТА земя на големия град.

Ирина Мингова